

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Porovnání rozpočtu obcí s rozšířenou působností

Renata Beránková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Renata Beránková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Porovnání rozpočtu obcí s rozšířenou působností

Název anglicky

Comparison of budget of municipalities with extended competence

---

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je komparace rozpočtů obcí Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí v letech 2010-2014. K naplnění tohoto cíle bude proveden podrobný rozbor příjmů, výdajů a financování těchto obcí.

Metodika

Práce bude rozdělena do následujících šesti hlavních částí. Úvod, teoretická část, praktická část, závěr, literatura, přílohy. Teoretická část se bude skládat ze dvou částí. První část bude zaměřena na charakteristiku obcí v České republice a jejich rozpočtový proces. Ve druhé části budou podrobně popsány rozpočtové příjmy, výdaje a financování. Základním pramenem informací k danému tématu bude odborná literatura, časopisy a internetové stránky.

Praktická část bude obsahovat analýzy příjmů a výdajů Města Rychnova nad Kněžnou a Města Kostelce nad Orlicí v letech 2010-2014. Tato data budou navzájem porovnána a zhodnocena v přepočtu na jednoho obyvatele. Data pro analýzu budou získána na městských úřadech komparovaných obcí.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Obec, rozpočet obce, příjmy, výdaje, financování, Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí

Doporučené zdroje informací

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. 2008. Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu. Praha: Transparency International – Česká republika, 94 s. ISBN 978-808-7123-065.

MARKOVÁ, Hana. 2000. Finance obcí, měst a krajů. Vyd. 1. Praha: Orac, 190 s. ISBN 80-861-9923-1.

PEKOVÁ, Jitka. 2011. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 587 s. ISBN 978-807-3576-141.

PETEROVÁ, Helena. 2014. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 151 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-28-0.

PROVAZŇÍKOVÁ, Romana. 2007. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 1. vyd. Praha: Grada, 280 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-802-4720-975.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Kotyza

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 02. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Porovnání rozpočtu obcí s rozšířenou působností " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.3.206

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavlu Kotyzovi za odborné vedení a pomoc při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji zástupcům Města Rychnova nad Kněžnou a Města Kostelce nad Orlicí Ing. Veronice Kafuňkové a RNDr. Tomáši Kytlíkovi za odborné rady.

V neposlední řadě také děkuji celé rodině za podporu a trpělivost.

Porovnání rozpočtu obcí s rozšířenou působností

Souhrn

Bakalářská práce „Porovnání rozpočtu obcí s rozšířenou působností“ se zabývá rozbohem hospodaření obcí s rozšířenou působností Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí v letech 2010 – 2015. Obě města leží nedaleko sebe v Královéhradeckém kraji *na území bývalého okresu Rychnov nad Kněžnou*.

Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část obsahuje rozbor základních pojmů, popisuje legislativu a právní rámce související s hospodařením obcí. V druhé, praktické části jsou krátce představeny obě města a podrobně porovnány jejich příjmy, výdaje, financování a na závěr analyzují vývoj míry zadluženosti celkové i v přepočtu na jednoho obyvatele. Informace uvedené v praktické části jsem čerpala z internetových zdrojů a interních dokumentů získaných na finančních odborech obou měst.

Výsledkem práce je za použití metod finančních analýz zhodnocení hospodaření obou obcí, stavu zadluženosti a soběstačnosti.

Klíčová slova: Obec, rozpočet obce, příjmy, výdaje, financování, finanční analýza, investice, Rychnov nad Kněžnou, Kostelec nad Orlicí

Comparison of budgets of municipalities with extended competence

Summary

This bachelor work 'Comparison of budgets of municipalities with extended competence' deals with the analysis of economy of the villages with extended powers near Rychnov upon Kněžná and Kostelec upon Orlice in the time of 2010 – 2015. Both towns are situated close to each other in the Královehradecký region in the territory of the former Rychnov on Kněžná district.

The work is divided into two parts. The theoretical one contains the analysis of the basic concepts, describes legislation and legal framework associated with village economy. In the second one, practical part, both towns are briefly introduced and in detail their incomes, expenses, municipal financing compared each other and in conclusion I analyze the development of the level of total indebtedness and per capita. The source of information mentioned in the practical part of my work come from the Internet and the internal documents are provided by the Finance Department of both towns.

The result of my work is – with the application of the methods of financial analyses – evaluation of both towns economy, the state of the debt and self – sufficiency.

Keywords: municipality, budget of municipality, incomes, expenses, finance, financial analysis, investments

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Územní samospráva České Republiky	14
3.1.1 Charakteristika územní samosprávy	15
3.1.2 Obec, jako základní článek územní samosprávy	15
3.2 Územní rozpočet	18
3.2.1 Rozpočtový proces.....	19
3.2.2 Rozpočtové zásady	21
3.2.2 Rozpočtový výhled	22
3.3 Obsah rozpočtu.....	22
3.3.1 Rozpočtová skladba	23
3.3.2 Příjmy rozpočtu obce	24
3.3.3 Výdaje rozpočtu obce	31
3.3.4 Financování.....	33
4 Porovnání rozpočtu Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí	34
4.1 Rychnov nad Kněžnou	34
4.2 Kostelec nad Orlicí.....	35
4.3 Rozpočtový proces města Rychnov nad Kněžnou	36
4.4 Rozpočtový proces Kostelec nad Orlicí	37
4.5 Rozpočtový výhled Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí	37
4.6 Příjmy měst Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí	38
4.6.1 Daňové příjmy	40
4.6.2 Nedaňové příjmy.....	44
4.6.3 Kapitálové příjmy	45
4.6.4 Transfery	45
4.7 Výdaje města Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí.....	47
4.7.1 Běžné výdaje	49
4.7.2 Kapitálové výdaje	49
4.8 Financování	51
5 Závěr.....	58
6 Seznam použitých zdrojů	61
7 Přílohy	64

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Daňové příjmy obcí a DSO k 30. 6. 2014.....	25
Obrázek 2 - Poloha města Rychnov nad Kněžnou v rámci České republiky	34
Obrázek 3 - Poloha města Kostelec nad Orlicí v rámci České republiky.....	35
Obrázek 4 - Daňové příjmy města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014.....	41
Obrázek 5 - Daňové příjmy města Kostelec nad Orlicí v letech 2011 – 2014	42
Obrázek 6 - Daň z nemovitostí 2010 – 2014 (v tis. Kč.)	43
Obrázek 7 - Rozložení výdajů Rychnova n. Kn. a Kostelce n. Orl. v letech 2011 – 2014..	48
Obrázek 8 - Porovnání příjmů a výdajů Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014.....	51
Obrázek 9 - Porovnání příjmů a výdajů Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2014	52
Obrázek 10 - Zadluženost na 1 obyv. v Rychnově n. Kn. A Kostelci n. Orl. 2010 - 2014 ..	55

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Příjmy města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)	38
Tabulka 2 - Příjmy města Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč).....	39
Tabulka 3 - Rozložení příjmů města Rychnova na Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v %)..	39
Tabulka 4 - Rozložení příjmů města Kostelce nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v %)	40
Tabulka 5 - Daňové příjmy Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014 (bazický index)	41
Tabulka 6 - Daňové příjmy Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2014 (bazický index)	42
Tabulka 7 - Přijaté transfery města Rychnov n. Kn. v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	46
Tabulka 8 - Přijaté transfery města Kostelec n. Orl. v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč).....	46
Tabulka 9 - Výdaje města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč).....	48
Tabulka 10 - Výdaje města Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)	48
Tabulka 11 - Největší investiční výdaje v letech 2011 – 2014 (v tis. Kč).....	50
Tabulka 12 - Autarkie Rychnova nad Kněžnou v letech 2010 - 2014.....	52
Tabulka 13 - Autarkie Kostelce nad Orlicí v letech 2010 - 2014.....	53
Tabulka 14 - Ukazatel dluhové služby Rychnov nad Kněžnou (v tis. Kč, %)	53
Tabulka 15 - Ukazatel dluhové služby Kostelec nad Orlicí (v tis. Kč, %).....	54
Tabulka 16 - Celková zadluženost Rychnova nad Kněž. a Kostelce nad Orl. (v tis. Kč) ...	54
Tabulka 17 - Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita Rychnov nad Kněžnou 2010 – 2014 (v tis. Kč, %).....	57
Tabulka 18 - Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita Kostelec nad Orlicí 2010 – 2014 (v tis. Kč, %).....	57

Seznam použitých zkratk

ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
DPH	daň z přidané hodnoty
DSO	dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská unie
KnO	Kostelec nad Orlicí
MŠ	mateřská škola

MÚ	městský úřad RUD – rozpočtové určení daní
ORP	obec s rozšířenou působností
SDH	společnost dobrovolných hasičů
RK	Rychnov nad Kněžnou
RUD	rozpočtové určení daní
ZŠ	základní škola

1 Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na porovnání rozpočtu dvou obcí s rozšířenou působností v okrese Rychnov nad Kněžnou. Aby mohla územní samospráva fungovat, musí být vymezena nejen legislativně, ale také ekonomicky. To znamená, že vlastní majetek, se kterým má právo nakládat a hospodařit, má možnost získávat vlastní finanční prostředky a sestavovat vlastní rozpočet, na jehož základě hospodaří a jsou v něm obsaženy všechny očekávané příjmy a výdaje. Rozpočet obce je základním nástrojem jejího hospodaření, skladba a výše příjmů pak mají zásadní vliv na její rozvoj a kvalitu života jejich občanů. Má svoji příjmovou základnu, která je posilována především v oblasti sdílených daní. Hlavním úkolem územní samosprávy je zajistit veřejné statky a služby svým občanům. V rámci přenesené působnosti také vykonává některé úkony státní správy s cílem zajistit i statky národní. Na tyto její činnosti jsou potřeba finanční prostředky a jejich získání je úkolem rozpočtové soustavy. V rámci rozpočtové soustavy dochází k rozdělování daňových výnosů do jednotlivých rozpočtů na základě rozpočtového určení daní a k poskytování dotací ze státního rozpočtu územním samosprávám. Stát tímto způsobem může zmírňovat nerovnosti daňového výnosu jednotlivých obcí a zohlednit úkoly, které vykonávají v rámci přenesené působnosti.

První část práce se věnuje rozdělení obcí, územní samosprávě a teorii rozpočtování a analýze sestavování rozpočtu. Popisuje zásady, jimiž se obce při sestavování rozpočtu řídí, mechanismy, podle kterých je rozpočet schvalován, upravován a kontrolován.

Druhá, praktická část obsahuje popis příjmů a výdajů Města Rychnova nad Kněžnou a Města Kostelce nad Orlicí v letech 2010-2014 a zabývá se konkrétními čísly, se kterými obecní úřady při sestavování rozpočtů pracovaly. V závěru je provedeno porovnání celkových příjmů i výdajů i v přepočtu na jednoho obyvatele, dále jsou vypočítány ukazatele dluhové služby, zadluženost, celková likvidita a soběstačnost u obou měst.

V průběhu zjišťování informací a dat na jednotlivých finančních odborech městských úřadů se ukázalo, že i vedoucí těchto odborů by zajímali závěry mé bakalářské práce.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je komparace rozpočtů obcí Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí v letech 2010-2014 a celkové zhodnocení hospodaření obcí. K naplnění tohoto cíle bude proveden podrobný rozbor příjmů, výdajů a financování těchto obcí.

Volba tématu bakalářské práce byla ovlivněna zájmem o rozšíření povědomí o hospodaření města Rychnova nad Kněžnou. Po volbách do obecního zastupitelstva v roce 2011 se zásadním způsobem obměnilo celé vedení města také díky slibům o snížení zadluženosti a nových investic ve městě. Nový pan starosta se často nechává slyšet, že městské finance převzal s nemalými dluhy, ty že se mu daří rychle snižovat a ještě významným způsobem ve městě investovat do nové výstavby a oprav, aniž by město zatěžoval dalšími půjčkami a úvěry. Aby bylo zřejmé, jak se zadluženost obce vyvíjí, do porovnání byl zařazen i rozpočet z posledního roku volebního období minulého vedení. Dílčím cílem bylo mimo jiné dozvědět se, do jaké míry jsou slova o zlepšujícím se stavu financí pana starosty pravdivá, jak se novému vedení města daří naplňovat předvolební sliby a toto mít podloženo konkrétními čísly. Aby bylo alespoň nějaké srovnání a mohl se porovnat způsob hospodaření, bylo vybráno k porovnání nedaleké město, také s rozšířenou působností, Kostelec nad Orlicí. Město Kostelec nad Orlicí je co do velikosti asi poloviční město a má také menší správní obvod. Práce se zaměřuje na toky financí u obou měst a jednotlivé výsledné hodnoty v ní budou přepočítány na jednoho obyvatele. Porovnávány budou celkové příjmy a výdaje, zjišťovány investiční akce a jejich financování, schopnost městských úřadů získávat dotace na investiční akce, výši jednotlivých městských poplatků a jejich využití a ve finále analyzována míra zadluženosti jak celková, tak v přepočtu na jednoho obyvatele, celková likvidita a soběstačnost v jednotlivých letech. Porovnáno bude i to, jak obě města tvoří a schvalují roční rozpočet, jak plánují investice a jak jsou obecně města po finanční stránce spravována.

Práce bude rozdělena do následujících šesti hlavních částí. Úvod, teoretická část, praktická část, závěr, literatura, přílohy. Teoretická část se bude skládat ze dvou částí. První část bude zaměřena na charakteristiku obcí v České republice a jejich rozpočtový proces. Ve druhé části budou podrobně popsány rozpočtové příjmy, výdaje a financování. Základním pramenem informací k danému tématu bude odborná literatura, časopisy

a internetové stránky. Praktická část bude obsahovat analýzy příjmů a výdajů Města Rychnova nad Kněžnou a Města Kostelce nad Orlicí v letech 2010-2014. Tato data budou navzájem porovnána a zhodnocena v přepočtu na jednoho obyvatele. Data pro analýzu vycházející ze závěrečných účtů, rozborů hospodaření a dalších interních podkladů budou získána na základě osobních kontaktů s vedoucími pracovníky finančních odborů městských úřadů komparovaných obcí z roku 2010 až 2015. V práci bude použit pro komparaci daňových příjmů bazický index umožňující procentuální porovnání následných období k určenému základnímu období.

$$\text{Bazický index} = \frac{\text{Porovnávané období}}{\text{Základní období}} * 100$$

Dále budou využity metody finanční analýzy pro výpočet základních ukazatelů celkové zadluženosti a ukazatele dluhové služby, který je dán podílem výdajů obce (tvořeny především splátkami jistin, půjček a úroků) na celkové příjmy v procentech.

$$\text{Ukazatel dluhové služby} = \frac{\text{splátky jistin} + \text{úroky}}{\text{celkové příjmy}} * 100$$

Zadluženost na jednoho obyvatele bude ve sledovaném období přepočítána z celkových zůstatků úvěrů k 31. 12. daného roku na počet obyvatel daného roku. Jako další ukazatele budou vypočítány celková likvidita a autarkie. Likvidita, která udává platební schopnost obce je dána podílem oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Autarkie udávající finanční soběstačnost obce bude vyhodnocena z podílu celkových příjmů na celkové výdaje v procentech. Dalším je ukazatel, který udává schopnost obce zajištění veškerých cizích zdrojů majetkem města – stálými i oběžnými aktivy.

$$\text{Celková likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{celkové příjmy}}{\text{celkové výdaje}} * 100$$

$$\text{Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}} * 100$$

3 Teoretická východiska

3.1 Územní samospráva České Republiky

Územní samospráva je jednou z forem veřejné moci, kde je realizováno právo občanů na vlastní samosprávu, tedy právo na spravování určitého území, které je menší nežli stát. Takovéto veřejné vládnutí umožňuje stát na základě podmínek daných Ústavou, příslušnými zákony, např. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze a jasně stanovenými ekonomickými podmínkami. Samospráva, jako nestátní subjekt, zastupuje stát při výkonu veřejné správy na svém vymezeném území.

Na území České republiky, jako i v Evropě má územní samospráva dlouhou historii a vznikala dvěma způsoby:

Přirozeně – obce a města s menším či větším počtem obyvatel vznikaly přirozeně a historicky sídlila na tomtéž místě.

Uměle – z rozhodnutí panovníka, později státu. Důvodem byla zpravidla potřeba vytvořit vyšší celek územní samosprávy s cílem spojit města či obce se stejnými zájmy a potřebami na regionální úrovni.¹

V České republice existuje jako dvoustupňový systém, kde je jeho základní jednotkou obec (místní samospráva) a druhým, vyšším stupněm jsou od 1. 1. 2001 kraje. Nejedná se však o hierarchickou strukturu. Každý samosprávný celek má své samostatné kompetence a do těch mu jiný územní celek nemůže zasahovat.²

Samosprávné obce mají své kompetence zakotveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, v § 84.85 a 102. Obce si například samostatně stanovují rozpočet, vydávají obecně závazné vyhlášky a rozhodují o majetku obce. Do samostatné působnosti obcí a do jejich kompetencí nesmí kraj zasahovat. Proti takovému zásahu by obec mohla podat žalobu.³

Každý stupeň samosprávného celku je charakterizován:

- geograficky vymezeným územím

---

¹ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.108

² PROVAZNÍKOVÁ, Romana, *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*, s. 27

³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

- společenstvím občanů
- samosprávou veřejných záležitostí⁴

3.1.1 Charakteristika územní samosprávy

Hlavním smyslem územní samosprávy je umožnit občanům snáze se podílet na řízení veřejných záležitostí, prosazovat své zájmy a potřeby. Aby mohl být tento cíl naplněn, musí velmi dobře fungovat komunikace mezi obcí, tedy jejím voleným orgánem a samotnými občany. Na druhou stranu je zároveň potřeba, aby se občan sám o věci veřejné aktivně zajímal.

K tomu, aby se občan mohl aktivně účastnit řízení a kontroly veřejného sektoru, je nutné vytvořit potřebné předpoklady. Těmi jsou:

- Přístup občana k informacím
- Možnost vyjádřit své názory na způsob řízení a hospodaření
- Možnost aktivně se podílet na práci poradních orgánů

3.1.2 Obec, jako základní článek územní samosprávy

Základním článkem a územním samosprávným celkem je obec. Je to územní společenství občanů, mající právo na samosprávu, tvořené ohraničeným územním celkem.

Druhy obcí

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích rozlišuje tři základní druhy obcí:

- obce, které nejsou městy
- města, která mají počet obyvatel větší než 3 000, nebo získala status města před datem 17. 5. 1954
- městys, tj. obec, která měla právo tento název užívat před datem 17. 5. 1954
- statutární město, je členěno na jednotlivé městské obvody, městské části. Jsou jimi zpravidla krajská města.
- Hlavní město Praha, členěné na městské části⁵

⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana., *Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe*, s. 27

⁵ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s.119

Kategorie obcí podle přenesené působnosti:

- obce se základním pověřením
- obce s právem vykonávat matriční agendu
- obce se stavebním úřadem
- obce s pověřeným obecním úřadem
- obce s rozšířenou působností – ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím⁶

Obce pověřené a obce s rozšířenou působností vykonávají dvojí působnost. V základu je to samostatná působnost, kdy obec samostatně spravuje své záležitosti, tedy své zájmy a zájmy obyvatel obce. Rozsah samostatné působnosti je pro všechny obce stejný. Vedle toho obec také zajišťuje dané úkoly státní správy, jejichž výkon byl obci svěřen zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích a tyto úkoly vykonává obec jako přenesenou působnost. Rozsah úkolů, které obec zabezpečuje, v rámci přenesené působnosti se u jednotlivých obcí liší. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v § 61 rozlišuje obce na obce vykonávající přenesenou působnost v základním rozsahu, obce s pověřeným obecním úřadem, označované také jako „obce II“ (dvojkové obce) a obce s rozšířenou působností, které se neformálně označují jako „obce III“ (trojkové obce).

Obce s pověřeným obecním úřadem vedle své samostatné působnosti vykonávají v rozsahu daném zvláštními zákony i další úkoly státní správy a to jak pro území obce samotné, tak pro další obce ve správním obvodu pověřeného úřadu.

Podobně obce s rozšířenou působností vedle samostatné působnosti a působnosti vyplývající ze statusu pověřené obce, vykonávají také úkoly státní správy, které vyplývají ze zvláštních zákonů i další úkoly státní správy, a to nejen pro území obce samotné, ale také pro další obce ve správním obvodu obce s rozšířenou působností. Tyto trojkové obce disponují většími kompetencemi. Zřizují například živnostenské úřady, řeší úkoly vyplývající ze školského zákona č. 561/2004 Sb. a významnou kompetencí je možnost vydávat nařízení obce pro správní obvod obce s rozšířenou působností.

---

⁶ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.119

Obce s pověřenými obecními úřady i obce s rozšířenou působností vymezuje zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. Jejich správní obvody jsou určovány vyhláškou Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.⁷

U všech druhů obcí nebo měst je rozhodující samostatná působnost. Ta je odrazem samosprávné funkce územní samosprávy. Rozdíly mezi obcemi jsou v rozsahu přenesené působnosti.

Jako základní územně samosprávný celek je obec veřejnoprávní korporací, která:

- je společenstvím občanů
- má vlastní majetek – nedělitelný mezi občany
- reprezentuje veřejné zájmy
- má pečovat o sociálně-ekonomický rozvoj
- je samostatným ekonomickým subjektem – má právní subjektivitu
- zabezpečuje veřejné služby pro své občany
- může zřizovat neziskové organizace, zakládat obecní podniky
- musí mít finanční suverenitu
- hospodaří podle vlastního rozpočtu
- je v mezích zákona nositelem veřejné moci⁸

---

⁷ Rozdíl mezi tzv. dvojkovými a trojkovými obcemi. *Moderní obec* [online]. 2008 [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/rozdil-mezi-tzv-dvojkovymi-a-trojkovymi-obcemi/>

⁸ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.119

3.2 Územní rozpočet

Každá obec v České republice má povinnost každoročně sestavovat rozpočet, který patří k nejdůležitějším nástrojům zajištění funkcí územní samosprávy, umožňuje zajištění široké škály služeb, usnadňuje přidělování potřebných prostředků, řízení všech aktivit a jejich financování.⁹

Rozpočet – decentralizovaný peněžní fond, je sestavovaný, rozdělován a používán na principu nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného (zvláště u daní) způsobu financování, což je typické pro všechny veřejné rozpočty.

Územní rozpočet – rozpočet obce, je nejdůležitějším nástrojem k zajištění financování územní samosprávy. Můžeme na něj pohlížet třemi pohledy – jako například:

- **Bilance příjmů a výdajů** za rozpočtové období, které je v ČR shodné s kalendářním rokem. Hospodaření je možno charakterizovat vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde F_1 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období, P jsou příjmy, V jsou výdaje a F_2 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.

Je-li F_2 větší než F_1 , tvoří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Je-li F_1 větší než F_2 je nutné použít rezervy z minulých období nebo jiné zdroje k vyrovnání rozpočtové bilance.¹⁰

- **Finanční plán**, podle kterého obec během roku hospodaří. Cílem finančního plánu je sladit příjmové možnosti obce s výdajovými aktivitami. Jelikož prostředky, jimiž obce disponují při svých výdajích, jsou omezeny, musí představitelé místních samospráv určovat priority ve svých aktivitách.
- **Nástroj na prosazování cílů obecních politik**, sloužící k prosazování lokálních a regionálních zájmů obyvatelstva žijících na daném území.

---

⁹ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. 2008. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Str.23

¹⁰ PROVAZŇÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, Str.57

Napomáhá s realizací volebních programů, kdy se snaží zvolená vláda obce prosazovat svou podobu rozpočtu.¹¹

Z výše uvedených pohledů, které každý územní rozpočet naplňuje, vyplývají tyto tři funkce rozpočtu:

- **rozhodovací** – čeho chce územní celek dosáhnout. Rozhoduje se o výběru umístění zdrojů mezi jednotlivé výdaje, tzn. na investice, různé druhy služeb apod.
- **řídící** – jedná se o rozmístění (alokaci) zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce, aby disponovaly dostatečnými prostředky pro zajištění požadovaných výstupů
- **kontrolní** – legalizace toho, jakou část finančních prostředků obec získá a vydá, a dále pak určení toho, kdo může finance vydat, jakou částku a za jakým účelem¹²

3.2.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn činností, které se neustále opakují. Začíná přípravou a sestavováním návrhu rozpočtu a končí jeho vyhodnocením a následnou kontrolou. Rozpočtový proces, tedy všechny jeho fáze, trvá zpravidla 1,5 až 2 roky. Během jednoho kalendářního roku se tak v rozpočtovém procesu nacházejí tři rozpočty. První ve fázi přípravy a schvalování, druhý ve fázi plnění a třetí procházející fází kontroly.¹³

Příprava rozpočtu je ve většině případů prováděna zástupci výkonných a volených orgánů, jimiž jsou zaměstnanci a úředníci daného obecního úřadu, zvolení zastupitelé, radní, starosta obce a členové finančního výboru.

---

¹¹ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. 2008. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, Str.24-25

¹² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, Str.59

¹³ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. 2008. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, Str.28

Jednotlivé fáze rozpočtového procesu¹⁴:

- **Sestavení návrhu** územního rozpočtu odpovědným výkonným orgánem:
Jedná se o nejnáročnější etapu rozpočtového procesu. Přípravu obvykle provádí zaměstnanci obecního nebo městského úřadu, ve většině případů se jedná o finanční nebo ekonomický obor, v menších obcích pak nejčastěji starosta. Pro tvorbu rozpočtu je důležité vycházet z rozpočtového výhledu a podrobné analýzy skutečného hospodaření předcházejících let.
- **Projednání a schválení** návrhu územního rozpočtu voleným orgánem:
Finančnímu výboru a radě obce se předloží ke schválení připravený návrh rozpočtu. Jejich navrhované změny se zapracují do návrhu rozpočtu a předloží se opět ke schválení. Výsledná podoba návrhu rozpočtu se předloží ke schválení zastupitelstvu obce. Před jeho schválením v zastupitelstvu musí být návrh uveřejněn na úřední desce, i v elektronické podobě na internetových stránkách obce, a to nejméně 15 dní předem.
- **Plnění územního rozpočtu**, za které jsou odpovědné výkonné orgány:
Následně po schválení rozpočtu zastupitelstvem je prováděn jeho rozpis v členění podle podrobné rozpočtové skladby. Během rozpočtového roku může docházet ke změnám, které jsou doporučovány výkonnými orgány a schvalovány volenými orgány.
- **Průběžná kontrola plnění rozpočtu:**
Kontrola je prováděna výkonnými orgány, ale také poradními a volenými orgány daného subjektu územní samosprávy.
- **Sestavení přehledu o skutečném vývoji:**
Po ukončení rozpočtového období je výkonnými orgány sestaven závěrečný účet, který je přehledem o skutečném vývoji plnění rozpočtu po skočení rozpočtového období. Jeho zdůvodnění je předkládáno ke kontrole a schválení voleným orgánům.

---

¹⁴ PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.212

3.2.2 Rozpočtové zásady

V průběhu každého rozpočtového procesu musí být dodržovány rozpočtové zásady¹⁵, které jsou obecně platné v celé rozpočtové soustavě:

- **Každoroční sestavování a schvalování územního rozpočtu** daného subjektu územní samosprávy. Jestliže není příslušný územní rozpočet schválen před začátkem rozpočtového období, územní samospráva hospodaří až do schválení rozpočtu podle tzv. rozpočtového provizoria, tzn., hospodaří podle skutečnosti stejného období předchozího rozpočtového období (kalendářního roku) nebo podle plánovaného rozpočtu, což je přesně dáno v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Volba způsobu hospodaření je v kompetenci zastupitelstva.
- **Reálnost a pravdivost rozpočtu**, tzn. reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu k jeho splnění jako finančního plánu, a to bez významných odchylek a úprav v rozpočtu během roku.
- **Úplnost a jednotnost rozpočtu**, která je dosažena pomocí závazné rozpočtové skladby. Tato je aktuálně popsána vyhláškou č. 464/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č.323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.
- **Dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu**, která je základem úspěšného dlouhodobého hospodaření.
- **Hospodárnost, efektivnost, finanční kontrola a účetní audit**
- **Publicita**, tj. důkladná informovanost občanů o hospodaření obce, která je dobrým předpokladem účinné občanské kontroly

---

¹⁵ PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.213

3.2.2 Rozpočtový výhled

Od roku 2001 ukládá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, obcím povinnost sestavovat rozpočtový výhled, který slouží pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství územního samosprávného celku. Sestavuje se zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, pro který se sestavuje roční rozpočet, a to na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků.¹⁶

V zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů není přesně stanovena podoba rozpočtového výhledu. Obce tak mají možnost se rozhodnout, v jaké míře podrobnosti rozpočtový výhled schválí. Ten by však měl obsahovat alespoň čtyři základní ukazatele, kterými jsou celkové příjmy, výdaje, pohledávky a závazky.

Každá, i ta nejmenší obec má povinnost sestavovat rozpočtový výhled. Nezpracování se považuje za správní delikt, za který může být obci udělena správní pokuta.

Rozpočtový výhled však slouží především jako finanční plán, ze kterého vycházejí obce při sestavování ročního rozpočtu, a tím umožňuje obcím uvažovat o svých finančních zdrojích a potřebách pro delší časový horizont, než je kalendářní rok. Obce tak mohou plánovat investice a analyzovat možnosti využití např. bankovních úvěrů.¹⁷

3.3 Obsah rozpočtu

Rozpočet tvoří jeho příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace. Operace týkající se cizích a sdružených prostředků se uskutečňují mimo rozpočet. Podnikatelská činnost územního samosprávného celku se rovněž sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje, její výsledek se však promítne do rozpočtu nejpozději ke konci kalendářního roku a je součástí závěrečného účtu.¹⁸

---

¹⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §3

¹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, Str.73

¹⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §6

3.3.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba (rozpočtová klasifikace) je systematické, jednotné a přehledné členění příjmů a výdajů podle různých hledisek. Využívá principu peněžních pohybů, tzn. připsání či odepsání peněžních prostředků na bankovních účtech. Pokladní operace se promítají do příjmů a výdajů až když dojde k jejich zaúčtování s vlastním bankovním účtem. Podrobné členění upravuje vyhláška č. 323/2002 Sb. Třídění poskytuje možnost podívat se komplexně na finanční hospodaření, zajišťuje také přehlednost a jednotnost v celé rozpočtové skladbě a slouží i k dlouhodobé analýze vývoje rozpočtů. Při třídění příjmů a výdajů jsou tedy respektovány:

- **zásada jednotnosti a závaznosti** – čtyřmístný číselný kód, umožňující počítačové zpracování
- **zásada dlouhodobé stability** – pro dlouhodobé rozpočtové analýzy
- **zásada srozumitelnosti** - pro odborné veřejné i občanské kontroly
- **zásada kompatibility** – pro mezinárodní a statistické standardy

V ČR využívá rozpočtová skladba toto třídění:

- **odpovědnostní** (kapitolní), které je povinné pouze pro státní rozpočet,
- **druhové**, týkající se téměř všech peněžních operací, je základem třídění v celé rozpočtové soustavě a je povinné,
- **odvětvové** (funkční), které třídí pouze výdajové operace dle odvětví a u územních rozpočtů některé nedaňové a kapitálové příjmy,
- **konsolidační**, kde prvkem třídění jsou záznamové jednotky, které umožňují vyloučení duplicit na základě transferů mezi fondy a korekci příjmů a výdajů při jejich započítávání¹⁹

---

¹⁹ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek, Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s.241-247

3.3.2 Příjmy rozpočtu obce

Výdaje potřebné pro chod obce jsou realizovány prostřednictvím příjmů rozpočtu, tzn. přijatými peněžními prostředky. Příjmy jsou členěny na **běžné** a **kapitálové**. Příjmy jsou dle druhového třídění tvořeny příjmy daňovými, nedaňovými, kapitálovými, přijatými transfery, úvěry a půjčkami. Všechny druhy příjmů jsou pro obec velmi důležitými zdroji financování a tím následného zabezpečování veřejných statků, služeb a dalších aktivit.

Běžné příjmy financují každoročně se opakující potřeby. Členěny jsou podle charakteru na příjmy **daňové** a **nedaňové** a podle původu na příjmy **vlastní**, tj. daně místní, svěřené, sdílené, správní, vlastní nedaňové příjmy a popř. uživatelské poplatky, příjmy **z přerozdělovacích procesů**, tj. návratné transfery buď v rámci rozpočtové soustavy, kterými jsou např. krátkodobé úvěry neinvestičního charakteru, většinou bezúročné, se splatností v rozpočtovém roce nebo od bankovního sektoru krátkodobé úvěry provozní a překlenovací, nenávratné transfery, těmi jsou dotace a dary apod.

Kapitálové příjmy jsou většinou jednorázové, účelové a zpravidla se neopakují pravidelně. Jsou jimi financovány především dlouhodobé potřeby. Členíme je na příjmy **vlastní**, např. z prodeje majetku, majetkových podílů, cenných papírů a příjmy nenávratné a návratné **z přerozdělovacích procesů**, kterými jsou dotace ze státního rozpočtu, střednědobé nebo dlouhodobé úvěry od bankovního sektoru, příjmy z tzv. komunálních obligací a jiné kapitálové půjčky.

Další velmi důležité členění příjmů je **hledisko plánovatelnosti** a **neplánovatelnosti**. Objem i podíl příjmů plánovaných musí být rozhodující jak z pohledu rozpočtu ročního, tak z pohledu rozpočtové prognózy. Neplánované příjmy jsou většinou nahodilé, nelze se na ně spoléhat, avšak mohou vylepšovat celkové hospodaření.²⁰

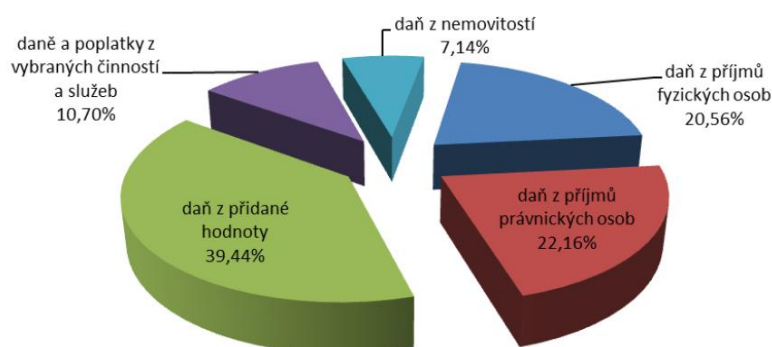
---

²⁰ PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.239-241

Daňové příjmy

Daňové příjmy, které mají charakter běžných příjmů, tvoří největší skupinu příjmů územních rozpočtů. V České republice jsou právě tyto daňové příjmy nejvýznamnějším zdrojem financování hospodaření obcí. V polovině roku 2014 dosáhly 85,7 mld. Kč a tvořily tak 51,9 % z celkových příjmů obcí.²¹ Na obrázku je podrobně znázorněno rozdělení těchto daňových příjmů v rozpočtech obcí.

Obrázek 1 - Daňové příjmy obcí a DSO k 30. 6. 2014

Zdroj: Ministerstvo financí – zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. Pololetí 2014

Podle rozpočtového určení daní, viz příloha č. 1, se rozlišují daně **svěřené** (v ČR se také používá termín výlučné), kterou je daň z nemovitosti (upravená dle zákona č. 338/1992 Sb.), jejíž výnos plyne celý do rozpočtu obce a dále daně **sdílené**, kterými jsou daně z příjmu fyzických a právnických osob a daň z přidané hodnoty. Další daňové příjmy jsou např. místní a správní poplatky. Správu a vybírání upravují zákon č.565/1990 Sb., o místních poplatcích a zákon 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Pravomoc mají u svěřených daní obce omezenou, tzn. možnosti ovlivnění předmětu, výpočet či sazbu daně, u sdílených daní žádnou. U daní místních mají pravomoc větší.²²

V roce 2015 byla schválena novela zákona o rozpočtovém určení daní. Pro rok 2016 zvedá podíl na RUD nejen krajům ze 7,86% na 8,92%, ale díky senátnímu pozměňovacímu návrhu navyšuje podíl na celkovém inkasu DPH také obcím, a to z 20,83% na 21,4%.

²¹ Zpráva o plnění státního rozpočtu [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2014/vlada-zprava-plneni-sr-1-pol2014-19765> Str. 133-134

²² PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.241-256

Výsledným efektem bude jedna miliarda korun pro obce navíc. Od 1. 1. 2017 také ruší problematický 30% podíl z daně z příjmu fyzických osob.²³

Daň z nemovitostí je daní majetkovou, jejímž předmětem jsou pozemky, byty a nebytové prostory a zkolaudované stavby, které jsou vedeny v České republice v katastru nemovitostí. Celý výnos z této daně plyne do rozpočtu obcí. Příjemcem daně je ta obec, v jejímž katastrálním území se daná nemovitost nachází. U pozemků však závisí základ i sazba daně na druhu pozemku a na velikosti obce.²⁴ Zákon o dani z nemovitosti umožňuje zastupitelstvům obcí obecně závaznou vyhláškou zavádět nebo upravovat tři typy koeficientů k úpravě sazby daně. Jsou to korelační koeficient, který upravuje sazbu daně ze stavby a stavebního pozemku, obce mohou tento koeficient o jednu kategorii zvýšit nebo o až o tři snížit. Koeficient pro zvýšení sazby daně u staveb k individuální rekreaci, garáží a staveb pro podnikatelskou činnost, který má hodnotu 1,5.

Místní koeficient pro zvýšení sazby daně všech nemovitostí kromě orné půdy, chmelnic, zahrad, vinic, ovocných sadů a trvalých travních porostů, který má hodnotu 2, 3, 4, 5 a tímto se násobí celková daňová povinnost poplatníka.²⁵ U staveb je základem výpočtu daně půdorys a nadzemní části, u samostatného bytu nebo nebytového prostoru. Výměra podlahové plochy se násobí koeficientem 1,2. Sazba se liší druhem stavby, je určena v korunách za metr čtverečný a za každé další nadzemní podlaží se navyšuje o 0,75 Kč. Tyto sazby se následně násobí koeficientem dle velikosti obce.

Daň z příjmu fyzických osob je odváděna daňovými rezidenty, kteří mají trvalé bydliště v obci nebo se na území České Republiky zdržují nejméně 183 dní, a to ze všech příjmů u nás i v zahraničí. Daň daňových nerezidentů, tzn. nesplňujících výše uvedených podmínek je odváděna pouze z příjmů jim plynoucích na území ČR. Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti a podnikání je daň odváděná na základě daňového přiznání. Obci pak zůstává 30 % výnosu z této daně, která je placena osobami samostatně výdělečně činnými mající v dané obci bydliště. Daň z příjmu fyzických osob

---

²³ Andrej Babiš: Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu. *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpoctovem-urceni-23537>

²⁴ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*, Str. 180, 189, 192-195

²⁵ Zákon České národní rady o dani z nemovitých věcí. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>

ze závislé činnosti a funkčních požitků je daň odváděná plátcem za své zaměstnance, je ovlivněna počtem zaměstnanců, kteří mají místo výkonu práce v obci. Zjišťuje se z ročních zúčtování daní z příjmů. Daň z příjmů z kapitálových výnosů jsou daně z úroků, dividend a dalších kapitálových výnosů.

Daň z příjmů právnických osob zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů kromě daně za obec. Poplatníkem je každá osoba, která není fyzickou osobou a daně platí podle sídla firmy, které se může lišit od místa podnikání.²⁶

Daň z přidané hodnoty (DPH) je daní spotřební. Plátce daně po výpočtu vykazuje daňovou povinnost nebo nadměrný odpočet. Podíl pro jednotlivé obce se stanovuje zpravidla v závislosti na počtu obyvatel daného území.²⁷

Místní poplatky jsou platbou daňového charakteru, označovanou jako poplatky, kde si obec sama rozhoduje o jejich zavedení a účelem je zajištění určitých příjmů do rozpočtu obce. Místní poplatky obec spravuje a vybírá podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, frekvenci výběru a výši poplatků stanovuje obecně závazná vyhláška vydaná obcí. Mezi místní poplatky, které legislativa umožňuje vybírat²⁸, patří:

- ze psů (max. 1500,-Kč za kalendářní rok na jednoho psa)
- za rekreační nebo lázeňský pobyt (max. 15,-Kč na osobu/den)
- z ubytovací kapacity (max. 6,-Kč za lůžko a den)
- za užívání veřejného prostranství (max. 10,-Kč za 1m² /den)
- ze vstupného (max. 20% z úhrnné částky vybraného vstupného)
- za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do určitých oblastí (max. 20,-Kč /den)
- z provozu výherních automatů
- za provoz shromažďování, sběru, přepravy, třídění, odstraňování a využívání komunálních odpadů 2části – a) max. 250,-Kč na osobu/rok

---

²⁶ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*, Str. 180, 189, 192-195

²⁷ PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Str.255

²⁸ Předpis č. 565/1990 Sb. *Zákony pro lid* [online]. 2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

b)částka dle skutečných nákladů obce za odpad
max. 750,-Kč za osobu/rok)

- za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Správní poplatky patří rovněž do daňových příjmů. Obce vykonávají určité činnosti v rámci vlastní i přenesené působnosti, tím plní i úkoly státní správy, což je důvod pro vybírání právě těchto poplatků. Obce je vybírají povinně dle zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích. Zde obce nemají pravomoc určovat výši poplatku, pouze v některých případech můžou poplatek snížit nebo prominout u některých skupin obyvatel, např. u invalidních občanů.

Za úkony státní správy jsou poplatky odváděny do státního rozpočtu a za úkony orgánů územní samosprávy plynou do rozpočtu obce či kraje.

Mezi správní poplatky patří např.:

- výpis z matrik (rodný, oddací, úmrtní list, doklad o registrovaném partnerství)
- vystavení dokladů (občanský průkaz, cestovní pas)
- povolení stavby
- povolení nosit zbraň
- poplatky charakteru regulace (provoz kasin, hracích automatů, provozování vybraných živností atd.)²⁹

Nedaňové příjmy

Tyto příjmy rozpočtu obce, které tvoří nezanedbatelnou část příjmů, je možné označit jako nenávratné a nedaňové. Společné těmto příjmům je ta skutečnost, že se nejedná o příjmy plynoucí z nějaké povinnosti uložené zákonem, ale o příjmy z určité aktivity obce nebo jiných subjektů, a to ve prospěch obce. Do této skupiny můžeme řadit:¹

- výnosy majetku, který patří obci – např. nájmy

---

²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Str.125-126

- příjmy z vlastního podnikání a z hospodaření subjektů, které obec založila či zřídila
- výnosy z úroků, z obchodování s cennými papíry
- dotace ze státního rozpočtu a státních fondů
- sankční platby
- převod prostředků obce z vlastních peněžních fondů
- nahodilé a nepravidelné příjmy – např. sdružené prostředky, dary, sbírky, loterie a pokuty patřícím obcím dle zvláštních předpisů

Kapitálové příjmy

Kapitálovými příjmy nazýváme příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, který je ve vlastnictví obce. Jedná se o jednorázové, neopakovatelné nahodilé příjmy. Mezi kapitálové příjmy podle druhového členění rozpočtové skladby patří příjmy z prodeje:

- pozemků, které zahrnují pole, pozemky, lesy a zahrady,
- ostatních nemovitostí nebo jejich částí, kam patří garáže, budovy, výrobní, administrativní a sportovní haly, oplocení, studny,
- ostatního hmotného dlouhodobého majetku, kterým jsou stroje a zařízení, vodovody, kanalizace a plynovody.

Dále sem zahrnujeme i ostatní kapitálové příjmy:

- přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku,
- přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku.

Obec, která vlastní akcie obchodních podniků nebo má-li své obchodní podíly ve společnostech, může mít i tyto kapitálové příjmy:

- příjmy z prodeje akcií,
- příjmy z prodeje majetkových podílů.

Vlastnictví majetku má posilující ekonomickou i politickou funkci pro nezávislost obce. Podle zákona musí obec využívat majetek účelně a hospodárně, a to v souladu s jejími zájmy. Povinností obce je péče o zachování a rozvoj svého majetku. Je-li záměrem

obce prodej, směna nebo darování nemovitého majetku, pronájem nebo poskytnutí jako výpůjčky, obec toto zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce na úřední desce obecního úřadu, aby se případní zájemci mohli vyjádřit a podat své nabídky.³⁰

O prodeji movitého majetku rozhoduje rada obce a nemovitého zastupitelstvo obce. O tom zda je pro obec výhodnější jednorázový příjem z prodeje majetku či stálý, i když menší, např. z pronájmu tohoto majetku, by se měli rozhodnout obecní představitelé. Nepromyšlený prodej může mít velký vliv na budoucí rozvoj obce.

Transfery

Vlastní příjmy na financování potřebných výdajů obcím většinou nestačí a nejsou tedy finančně soběstačné. K tomuto slouží transfery, které jsou dotacemi a obce je mohou získávat z různých úrovní veřejných rozpočtů. Spolu s daňovými příjmy představují nejvýznamnější zdroj financování. Zdroji k získávání dotací jsou státní rozpočet, státní fondy, rozpočet příslušného kraje a také rozpočet Evropské unie. Dotace jsou poskytovány buď na investiční, nebo na neinvestiční účely.

- **Běžné neinvestiční transfery** slouží pro financování provozních, každoročně opakujících se neinvestičních potřeb a obcím jsou přidělovány formou účelových nebo neúčelových dotací. Dotace jsou nejčastěji poskytovány na financování vzdělání, záchranné služby, na zabezpečení bezpečnosti – municipální policie, hasičů, dále pak na financování potřeb souvisejících s výkonem státní správy.
- **Kapitálové investiční transfery** jsou určeny na financování nepravidelných investičních potřeb mající dlouhodobý charakter. Dotace jsou poskytovány na konkrétní investice, například silnice. O tento druh dotace musí obec zažádat, proto patří mezi nenárokové dotace. Zpravidla jsou účelové, jednorázové, přísně zaúčtovatelné. Nevyčerpaná část dotace se vrací zpět poskytovateli.³¹
-

---

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

³¹ PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.261-266

Příjmy z dotací, jak již bylo výše uvedeno, jsou velmi důležitým zdrojem financování veřejných statků. Nejvýznamnější položkou z neinvestičních dotací jsou dotace na výkon státní správy. Výši dotace však není možné ovlivnit, je určována na základě velikosti správního obvodu a také v závislosti na množství vykonávaných kompetencí v rámci přenesené působnosti obce.

Velký význam mají pro rozvoj obce investiční dotace. Zde mají obecní politici možnost zvýšit finanční prostředky na uskutečnění svých zamýšlených investičních záměrů. Jelikož většina investičních dotací vyžaduje podíl obce na celkových výdajích, přijetí těchto dotací přináší zvyšování výdajů z vlastních prostředků. V případě, že při investičních záměrech nemá obec dostatek vlastních finančních prostředků, může vzniknout nutnost použití cizích zdrojů financování. Toto negativní hledisko investičních dotací může způsobovat rozpory mezi zastupiteli, kteří rozhodují o podávání žádostí o dotaci.³²

Návratné zdroje příjmů

Při nedostatečném množství vlastních finančních prostředků může obec využít návratných finančních zdrojů – půjčky, úvěru nebo emise komunálních dluhopisů. Této možnosti využívají obce především pro zajišťování financování velkých investičních akcí.

O možnosti využití těchto návratných prostředků rozhodují zastupitelé obce. Zde hraje důležitou roli předchozí analýza výše dluhu. Je však nutné si uvědomit také zatížení obce na delší časové období, většinou se jedná o jedno volební období. Splácením dluhu může být obec omezena i ve financování dalších potřeb.³³

3.3.3 Výdaje rozpočtu obce

Posláním každé obce je zabezpečování veřejných statků a služeb pro své obyvatele. Množství a druh těchto veřejných statků určuje velikost výdajů, které obec na zajištění těchto statků vynakládá. Rozsah výdajů je limitován rozpočtovými příjmy obce.

---

³² Informace získané na základě rozhovoru s pracovníkem MěÚ Rychnov nad Kněžnou ze dne 15. 9. 2014

³³ PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, Str.266

Dělení výdajů podle rozpočtové skladby

Výdaje místních rozpočtů můžeme dělit podle různých hledisek. Nejpraktičtější je zřejmě použití dělení, které vychází z rozpočtové skladby dle vyhlášky č. 96/2012 Sb., o rozpočtové skladbě, představující analytický nástroj pro označování příjmů a výdajů veřejných rozpočtů. Zde se jedná o systém kódů přiřazovaných jednotlivým finančním transakcím. Tento přiřazený kód umožňuje u místních rozpočtů zjištění, o jaký typ peněžní operace se jednalo a do kterého odvětví byl výdaj směřován. Jednou z možných členění výdajů, ale rovněž příjmů členění podle rozpočtové skladby je **členění druhové**. Zde jsou finančním transakcím přiřazovány čtyřmístné kódy, kde první číslo značí třídu, druhé seskupení položek, třetí podseskupení položek a čtvrté položku. Z kódu je pak možné zjistit, jestli se jednalo o příjem nebo výdaj, zda se jednalo o úhradu faktury či zda byl výdaj směřován na platy zaměstnancům apod. Dále podle druhového členění dělíme výdaje na dvě třídy – výdaje **běžné** a výdaje **kapitálové**.

- Běžnými výdaji jsou každoročně opakující se výdaje, kterými jsou financovány běžné potřeby obce v daném roce. Určeny jsou například na nákup materiálu, platby za elektřinu a vodu, platy zaměstnanců, nákup služeb, údržbu ulic a zeleně, provoz škol, podporu sportu a kultury.
- Kapitálové výdaje zahrnují především výdaje na financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku. Zde se vychází z rozložení i postupu realizace daných projektů až do doby jejich dokončení.³⁴

Další používané členění je **odvětvové členění**, kde se používá čtyřmístný kód. Prvním číslem je označována skupina, druhým oddíl, třetím pododdíl a čtvrtým paragraf. Tento výsledný kód určuje odvětví, kam daný výdaj směřuje nebo odkud pochází příjem. Je možné tak zjistit, zda je podporováno např. odpadové hospodářství, lesnictví nebo kultura. Podle odvětvového členění se dělí výdaje na šest základních skupin – Zemědělství a lesní hospodářství, Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, Služby pro obyvatelstvo,

---

³⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, Str.216-220

Sociální věci a politika zaměstnanosti, Bezpečnost státu a právní ochrana, Všeobecná veřejná správa a služby.³⁵

V této práci se více zaměříme na druhové členění výdajů.

3.3.4 Financování

Zvláštní postavení v rozpočtové skladbě má financování, označeno třídou 8, která vyjadřuje, jakým způsobem jsou financovány příjmové a výdajové operace. V této třídě jsou zachycovány např. návratné přijaté finanční prostředky nebo výdaje na splátky jistin dříve přijatých půjček a vydaných dluhopisů související s likviditou. K financujícím operacím patří i opravné položky k peněžním operacím, mimorozpočtové operace nebo dlouhodobé přijaté a opravné půjčky. Zahrnují:

(+) přírůstek termínovaných závazků (výpůjčky peněžních prostředků)

(-) splátky jistiny závazků

(+) pokles stavu hotovosti

(-) přírůstek poskytovaných půjček a uskutečněných investic

Financování přímo navazuje na zajištění salda územního rozpočtu:

Příjmy – výdaje = přebytek (+) nebo schodek (-) = (-) nebo (+) financování

Saldo rozpočtu zjišťujeme rozdílem příjmů a výdajů, a to musí být vybilancováno financováním. Je-li rozpočet ve schodku, tzn. v případě větších výdajů nežli příjmů, musí mít financování kladné znaménko. Tím je vyjádřen pokles stavu hotovosti nebo nárůst termínovaných závazků. V případě rozpočtového přebytku, kdy příjmy jsou větší než výdaje, je financování záporné. V tomto případě mohou obce využít takové rezervy v rozpočtu ke splácení závazků nebo poskytování půjček (i jiným subjektům), případně mohou i finančně investovat nebo směřovat do rezerv.³⁶

---

³⁵ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. 2008. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, Str.39-40

³⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Str.118

4 Porovnání rozpočtu Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí

Praktická část bakalářské práce se bude zabývat porovnáním rozpočtu dvou obcí s rozšířenou působností – Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí v letech 2010 až 2014. Pro porovnání bude proveden podrobný rozbor příjmů, výdajů a financování v celkových částkách i v přepočtu na jednoho obyvatele. Data pro komparaci budou získána z finančních výkazů a na základě informací získaných na městských úřadech obou obcí.

4.1 Rychnov nad Kněžnou

Rychnov nad Kněžnou, město nazývané jako brána Orlických hor leží v podhůří Orlických hor a první písemná zmínka o něm se nachází v listině Přemysla Otakara II. z 1. února roku 1258. Územně patří do Královéhradeckého kraje, je pověřenou obcí třetího typu a je tedy administrativním centrem oblasti. Správní obvod má 33 929 obyvatel a spadá do něho 31 obcí.³⁷ Poloha města s rozšířenou působností je vyobrazena na obrázku č. 2.

Obrázek 2 - Poloha města Rychnov nad Kněžnou v rámci České republiky

Zdroj: www.rychnov-city.cz

---

³⁷ Historie města. *Město Rychnov nad Kněžnou* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.rychnov-city.cz/historie-v-datech/d-1562/p1=1790>

Město samotné se rozkládá na území o rozloze 3 495 hektarů a v současné době má včetně obecních částí Dlouhá Ves, Jámy, Lipovka, Litohrady, Lokot, Panská Habrová a Roveň v průměru za sledované období 11 333 obyvatel.³⁸

Podle organizačního řádu Městského úřadu Rychnov nad Kněžnou v oblasti samostatné působnosti obce, plní úřad úkoly, které mu ukládá Zastupitelstvo města nebo Rada města Rychnov nad Kněžnou. Dalšími články organizační struktury města jsou vedení města – starosta, Městský úřad se svými odbory a zvláštní orgány města. V oblasti samostatné působnosti dále plní úkoly uložené obcím zvláštními zákony a pomáhá výborům zastupitelstva, komisím rady a zvláštním orgánům v jejich činnosti.³⁹

4.2 Kostelec nad Orlicí

Kostelec nad Orlicí leží na hlavním silničním tahu silnice I/11 Praha – Ostrava a první písemná zmínka o tehdy ohrazené kostelní osadě se objevuje ve Zbraslavské kronice v roce 1316. Územně spadá do Královéhradeckého kraje a je obcí třetího typu. Správní obvod tohoto města s rozšířenou působností má 25 081 obyvatel a zahrnuje 21 obcí.⁴⁰ Poloha tohoto města je na obr. č. 3.

Obrázek 3 - Poloha města Kostelec nad Orlicí v rámci České republiky

Zdroj: www.mesta.obce.cz

³⁸ Statistická data města Rychnov nad Kněžnou. *Státní správa ČR* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576069>

³⁹ Statistická data města Rychnov nad Kněžnou. *Státní správa ČR* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576069>

⁴⁰ Základní informace o městě. *Kostelec nad Orlicí* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.kostelecno.cz/mesto/d-1010/p1=51>

Město samotné se rozkládá na území 2 619 hektarů a včetně svých obecních částí Kosteleckou Lhotou, Koryty a Kozodrami má v průměru za sledované období 6 213 obyvatel.⁴¹

4.3 Rozpočtový proces města Rychnov nad Kněžnou

Návrhu rozpočtu města začíná sestavovat finanční odbor již zpravidla v srpnu předcházejícího roku. Rozpočtář spolu se všemi vedoucími jednotlivých odborů sestavují příjmy a výdaje na zabezpečení financování chodu úřadu a veřejných statků tak, aby bylo splnitelné a reálné. Se sestavovaným návrhem rozpočtu je průběžně seznamován také starosta města, který k němu vyjadřuje své připomínky a dává podněty ke změnám.

Rozpočtové příjmy a výdaje obce jsou povinně sestavovány a tříděny podle vyhlášky č. 96/2012 Sb., o rozpočtové skladbě z několika hledisek: druhového, odvětvového, konsolidačního a zdrojového. V případě města Rychnova nad Kněžnou se ještě využívá třídění z odpovědnostního hlediska. To je využíváno během celého rozpočtového procesu. Vedoucí oddělení nebo odboru je správcem rozpočtu příslušné kapitoly a navrhuje jednotlivé příjmové i výdajové položky a zároveň je také odpovědný za oprávněné čerpání výdajů.

Zpracovaný rozpočet je projednáván a schvalován finančním výborem a je předkládán starostovi a tajemníkovi města. Konečný návrh je předkládán radě i zastupitelstvu města a je zveřejňován na úřední desce a to minimálně 15 dnů před plánovaným projednáním na jednání zastupitelstva města. V této době je ze strany občanů možné návrh rozpočtu připomínkovat. V zastupitelstvu města je rozpočet v nejdůležitějších bodech přečten a rozpočtářem nebo starostou vysvětleny nejvýznamnější položky, případně zodpovězeny vznesené otázky.

V zápětí po schválení zastupitelstvem města je rozpočet rozepsán na jednotlivé položky a předán jednotlivým správcům a odborům.

Plnění rozpočtu je průběžně kontrolováno finančním výborem a výsledky kontrol jsou předkládány radě a zastupitelstvu města. V případě zásadních změn v příjmové

---

⁴¹ Statistická data města Kostelec nad Orlicí. *Státní správa ČR* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576361>

či výdajové stránce je připravena úprava rozpočtu, kterou po té schvaluje nejbližší jednání zastupitelstva města.

Závěrečný účet je projednáván a schválen zastupitelstvem města nejpozději do šesti měsíců od skončení rozpočtového období a jeho součástí je také zpráva auditorské společnosti o výsledku přezkoumání hospodaření.

4.4 Rozpočtový proces Kostelec nad Orlicí

Město Kostelec nad Orlicí má odlišný způsob schvalování rozpočtu. Ve sledovaném období se nepodařilo schválit rozpočet před 1. lednem rozpočtového roku. Aby nedošlo k narušení plynulosti hospodaření obce, byla dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, schválena pravidla rozpočtového provizoria. Tato pravidla byla schválena na posledním zasedání zastupitelstva předchozího roku.

Návrh rozpočtu se začíná sestavovat během měsíce ledna na základě skutečných příjmů a výdajů předchozího roku. Proces schvalování je již obdobný jako v Rychnově nad Kněžnou. Rozpočty ve sledovaných letech 2010 – 2014 byly schváleny zastupitelstvem města vždy do konce února daného roku.

4.5 Rozpočtový výhled Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí

Rozpočtový výhled slouží především jako finanční plán, ze kterého se vychází při sestavování rozpočtu města. Bývá také využit při žádostech o bankovní úvěry.

Stejně jako rozpočet města, zpracovávají rozpočtový plán pracovníci finančního odboru městského úřadu. Sestavují ho na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků na dva roky následující po roce, na který je roční rozpočet sestavován. Jeho finální podoba se schvaluje na nejbližším jednání rady města.

Podoba rozpočtového výhledu není zákonem o rozpočtových pravidlech přesně stanovena. Obci se tak dostává možnosti rozhodovat o tom, v jaké míře podrobnosti bude rozpočtový výhled schvalovat. Rozpočtový výhled města Rychnova nad Kněžnou obsahuje příjmy a výdaje rozdělené na běžné a kapitálové. U běžných výdajů a příjmů města se počítá s meziročním růstem o 0,5%. Velmi důležitou složkou rozpočtového výhledu je také výše dluhové služby. Zde jsou podrobně vyčísleny a vypsány splátky úvěrů

v příslušném roce a rok předpokládaného doplacení úvěru. V rozpočtovém výhledu jsou také zmíněné nejvyšší závazky a pohledávky.

Rozpočtový výhled v Kostelci nad Orlicí má obdobnou formu a způsob schvalování jako v Rychnově nad Kněžnou.

4.6 Příjmy měst Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí

V letech 2010 až 2014 se příjmy města Rychnov nad Kněžnou pohybovaly mezi 235 600,89 tis. Kč v roce 2012 po 398 458,01 tis. Kč v roce 2010. Jednotlivé druhy příjmů města Rychnov nad Kněžnou za sledované období jsou znázorněny podle druhového třídění rozpočtové skladby v tabulce 1. Pro názornost je do tabulky přidán schválený rozpočet na aktuální rok 2015 a příjmy na 1 obyvatele, které jsou vypočteny z průměru za roky 2010-2014.

Tabulka 1 - Příjmy města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Rychnov nad Kněžnou	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr	Na 1 obyv.	Schválený rozpočet 2015
DAŇOVÉ PŘÍJMY	121 881,41	118 674,97	133 874,86	147 884,38	154 212,77	135 305,68	11,94	140 987,30
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	58 576,69	60 039,05	58 921,56	60 580,74	58 726,32	59 368,87	5,24	52 147,47
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	530,54	1 666,88	5 706,46	1 907,47	611,49	2 084,57	0,18	753,90
PŘIJATÉ TRANSFERY	217 469,37	127 837,38	37 098,01	33 033,41	32 434,73	89 574,58	7,9	32 784,71
PŘÍJMY CELKEM	398 458,01	308 218,28	235 600,89	243 406,00	245 985,31	286 333,70	25,26	226 673,38

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn.

V Kostelci nad Orlicí se příjmy pohybovaly mezi 110 530,16 tis. Kč v roce 2012 po 210 283,11 tis. Kč v roce 2010. Jednotlivé druhy příjmů města Kostelce nad Orlicí za sledované období jsou znázorněny rovněž podle druhového třídění rozpočtové skladby v tabulce č. 2. Pro názornost je do tabulky také přidán schválený rozpočet na aktuální rok 2015 a příjmy na 1 obyvatele, které jsou vypočteny z průměru za roky 2010-2014.

Tabulka 2 - Příjmy města Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Kostelec nad Orlicí	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr	Na 1 obyvat.	Schválený rozpočet 2015
DAŇOVÉ PŘÍJMY	57 685,30	59 198,10	61 615,70	78 911,28	79 737,68	67 429,61	10,85	72 135,0
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	13 660,92	15 303,88	13 997,16	14 861,48	22 830,81	16 130,85	2,6	12 827,0
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	26 312,23	3 205,30	4 171,65	887,27	864,38	7 088,17	1,14	420,0
PŘIJATÉ TRANSFERY	112 624,66	106 076,26	30 745,65	27 998,79	38 380,73	63 165,09	10,17	17 781,30
PŘÍJMY CELKEM	210 283,11	183 783,54	110 530,16	122 658,82	141 813,60	153 813,72	24,76	103 163,30

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Kostelec nad Orl.

Největší část příjmů obce za sledované období je tvořena daňovými příjmy (průměrně 49,9% v RK a 47,2% v KnO). Je celostátním trendem, že největší část příjmů obcí je tvořena daňovými příjmy. V případě Rychnova nad Kněžnou i Kostelce nad Orlicí je možné tuto tendenci potvrdit. Daně se mírně zvyšují, nedaňové příjmy jsou celkem stabilní. Kapitálové příjmy v Rychnově nad Kněžnou mírně zvýšil v roce 2012 prodej pozemků a garáží. V Kostelci nad Orlicí byly kapitálové příjmy nejvyšší v roce 2010, kdy došlo k prodeji 93% obecních bytů. Prodej obecního majetku pokračoval v roce 2011 a 2012 došlo k prodeji části bývalých kasáren. V roce 2013 a 2014 se kapitálové příjmy značně snížily. Rozdíl je způsoben tím, že se prodejem obecní majetek snížil na minimum, další prodeje nebyly realizovatelné. Transferové příjmy do roku 2011 tvořily i dotace na vyplácení sociálních dávek, proto jsou v roce 2010 a 2011 znatelně vyšší než v ostatních letech. Od roku 2012 je vyplácení sociálních dávek přesunuto na Úřad práce. Podíl jednotlivých druhů příjmů na celkových příjmech je znázorněn v tabulce 3 a 4. Celkové příjmy na 1 obyvatele jsou v Rychnově vyšší než v Kostelci nad Orlicí o 500,-Kč.

Tabulka 3 - Rozložení příjmů města Rychnova nad Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v %)

Rychnov nad Kněžnou	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr 2010 - 2014	Schválený rozpočet 2015
DAŇOVÉ PŘÍJMY	30,6%	38,5%	56,9%	60,8%	62,7%	49,9%	62,2%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	14,7%	19,5%	25%	24,8%	23,9%	21,6%	23%
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0,1%	0,5%	2,4%	0,8%	0,2%	0,8%	0,3%
PŘIJATÉ TRANSFERY	54,6%	41,5%	15,7%	13,6%	13,2%	27,7%	14,5%
PŘÍJMY CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn.

Tabulka 4 - Rozložení příjmů města Kostelce nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v %)

Kostelec nad Orlicí	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr 2010 - 2014	Schválený rozpočet 2015
DAŇOVÉ PŘÍJMY	27,4%	32,2%	55,7%	64,4%	56,2%	47,2%	69,9%
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	6,5%	8,4%	12,7%	12,1%	16,1%	11,2%	12,5%
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	12,5%	1,7%	3,8%	0,7%	0,6%	3,8%	0,4%
PŘIJATÉ TRANSFERY	53,6%	57,7%	27,8%	22,8%	27,1%	37,8%	17,2%
PŘÍJMY CELKEM	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Kostelec nad Orl.

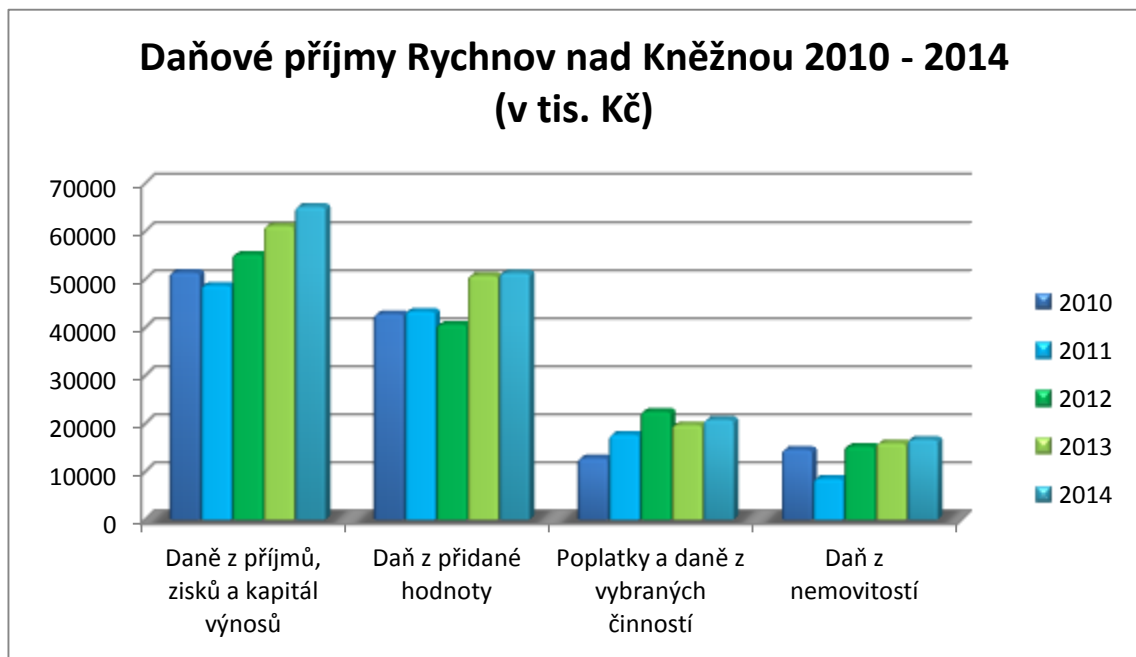
Přijaté transfery tvořené dotacemi ze státního a evropského rozpočtu v letech 2010 a 2011 převyšovaly i daňové příjmy. Tím je procentuální zastoupení značně ovlivněno. Od roku 2012, kdy byly obce zbaveny povinnosti vyplácení sociálních dávek na péči a hmotnou nouzi, je zde dobře znatelný návrat k celostátnímu trendu, a to největšího podílu daňových příjmů.

Největší rozdíl 10,4% mezi oběma městy byl tedy zjištěn v nedaňových příjmech, kde jedním z možných důvodů tohoto rozdílu je odlišný způsob pronájmu městských vodovodů a kanalizací se společností Aqua Servis, a.s., Rychnov nad Kněžnou. Příjem z pronájmu vodovodních sítí u Rychnova nad Kněžnou jde přímo do rozpočtu obce ve výši kolem 12 mil. Kč ročně. Kostelec nad Orlicí má smlouvu o pronájmu uzavřenou odlišným způsobem. Veškeré příjmy se ponechávají na speciálním účtu u Aqua Servisu, a.s., pro použití na potřebné budoucí investice, tyto nejdou tedy přímo do rozpočtu města. Dalším možným rozdílem ve výši nedaňových příjmů je způsob hospodaření s městskými byty. V Rychnově nad Kněžnou jsou příjmy a výdaje součástí hlavní činnosti, tedy i rozpočtu města, zatímco Kostelec nad Orlicí má pronájmy městských bytů jako hospodářskou činnost, tedy mimo rozpočet města.

4.6.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří podstatnou část rozpočtu města. Za sledované období v průměrech přes 47 %. Rozložení daňových příjmů Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí je znázorněno na obrázku č. 4 a 5 nebo v tabulkách č.5 a 6.

Obrázek 4 - Daňové příjmy města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014

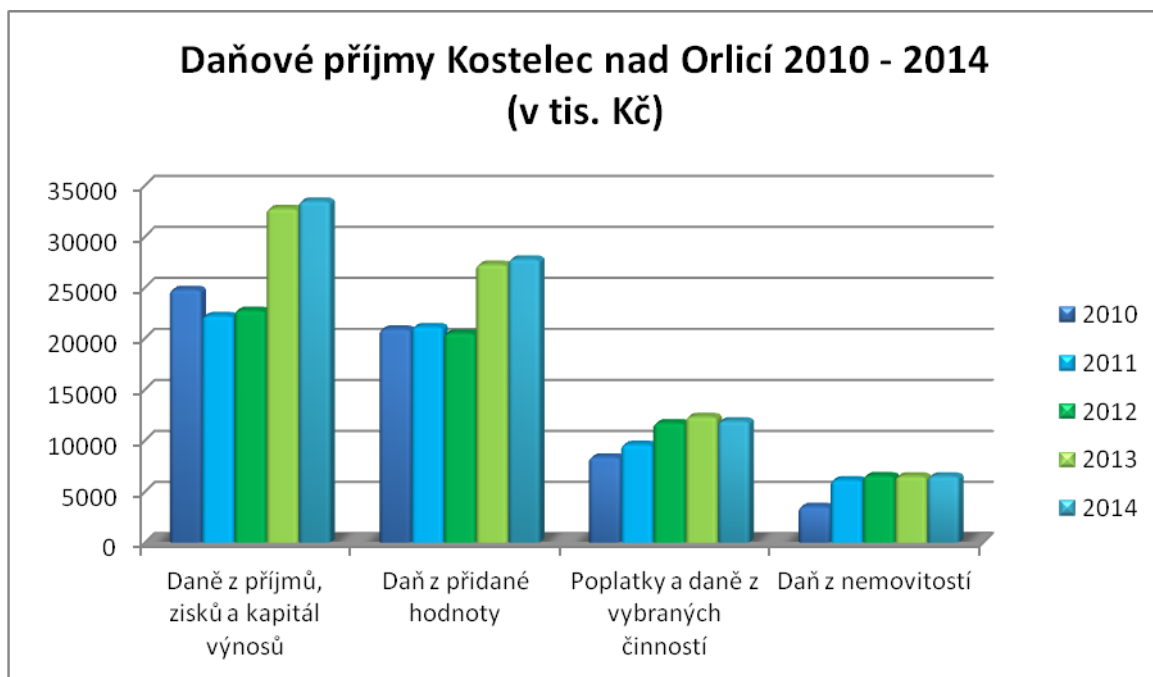
Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Rychnov n.Kn.

Tabulka 5 - Daňové příjmy Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014 (bazický index)

	2010	2011	2012	2013	2014
Daně z příjmů, zisků a kapitál výnosů	100%	95%	107%	119%	127%
Daň z přidané hodnoty	100%	101%	95%	119%	120%
Poplatky a daně z vybraných činností	100%	139%	175%	154%	162%
Daň z nemovitostí	100%	59%	104%	109%	114%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn.

Příjmy této třídy se u Rychnova nad Kněžnou v průběhu sledovaných let celkově projevují s mírně stoupající tendencí. V roce 2011 je u daně z nemovitostí pokles o 49%, kdy došlo ke snížení koeficientu sazby daně z 2 na koeficient 1, který byl v roce 2012 opět změněn z koeficientu 1 na koeficient 2. Největší procentuální nárůst byl u poplatků a daní z vybraných činností, až 75%, což je způsobeno navyšováním správních úkonů a s nimi spojených správních poplatků.

Obrázek 5 - Daňové příjmy města Kostelec nad Orlicí v letech 2011 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru Kostelec nad Orl.

Tabulka 6 - Daňové příjmy Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2014 (bazický index)

	2010	2011	2012	2013	2014
Daně z příjmů, zisků a kapitál výnosů	100%	90%	92%	132%	135%
Daň z přidané hodnoty	100%	101%	98%	130%	133%
Poplatky a daně z vybraných činností	100%	115%	140%	147%	142%
Daň z nemovitostí	100%	174%	185%	184%	184%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Kostelec nad Orl.

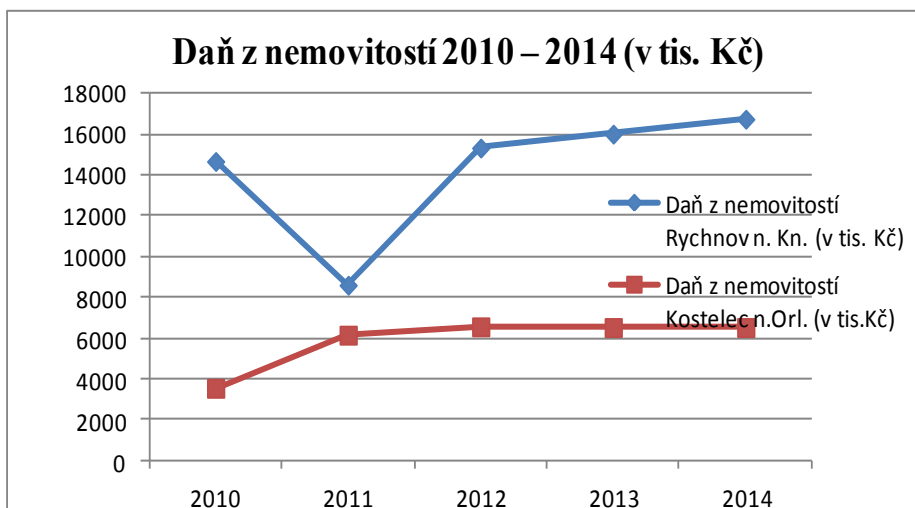
V Kostelci nad Orlicí se vývoj daňových příjmů projevuje s mírně stoupající tendencí. Největší 85-ti % nárůst je u daně z nemovitostí, v roce 2011 byl zvýšen koeficient sazby daně z 1,6 na koeficient 2 a zvýšil se počet daňových poplatníků, což bylo způsobeno prodejem 93% obecních bytů v roce 2010. Také u Kostece nad Orlicí došlo k většímu nárůstu na poplatcích a daních z vybrané činnosti, a to až o 47%, což je stejně jako u Rychnova nad Kněžnou, způsobeno navyšováním správních úkonů a s nimi spojených správních poplatků.

Pro analýzu daňových příjmů v celém sledovaném období byl použit bazický index, kde za základní období byl zvolen rok 2010. Výsledné hodnoty nám umožňují porovnat, o kolik procent se jednotlivá následující období liší ke zvolenému základnímu období.

Nejvyšších příjmů města dosahují za **daň z příjmů právnických a fyzických osob**.

V obrázku je vidět zvýšení **příjmů z DPH** v letech 2013 a 2014v obou obcích. Důvodem je změna rozpočtového určení daní k 1. 1. 2013.

Další částí příjmů je výnos **daně z nemovitostí**. Celá část, kterou vybírá finanční úřad, připadá městu. V roce 2010 platil v Rychnově nad Kněžnou pro daň z nemovitosti koeficient 2. Pro rok 2011 byl snížen na 1 (předvolební tah vedení města z předcházejícího volebního období), což snížilo výnos o polovinu. Nové vedení města Rychnova nad Kněžnou po volbách v roce 2011 využilo možnost a od roku 2012 stanovilo na svém území místní koeficient pro daň z nemovitosti z 1 na 2. Tím byly příjmy opět zvýšeny na dvojnásobek. V Kostelci nad Orlicí platil v roce 2010 koeficient 1,6 a pro další sledované období od roku 2011 koeficient 2. Využití koeficientu pro daň z nemovitosti je jednou z možností pro zastupitelstva obcí jak zvýšit své daňové příjmy. Toto je dobře znázorněno na obrázku č. 6.

Obrázek 6 - Daň z nemovitostí 2010 – 2014 (v tis. Kč.)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n. Kn. a Kostelec nad Or.

Poslední částí daňových příjmů jsou **poplatky a daně z vybraných činností**. Za nejstabilnější část těchto příjmů města můžeme považovat místní poplatek za odpad. Každý občan s trvalým pobytem v Rychnově nad Kněžnou je povinen platit poplatek

ve výši 500,- Kč (celkem průměrně 5,5 mil. Kč ročně). Každý občan s trvalým pobytem v Kostelci nad Orlicí je rovněž povinen platit poplatek ve výši 500,- Kč (celkem průměrně 3,1 mil. Kč ročně). V případě neuhrazení tohoto poplatku se přistupuje k vymáhání a exekucím. Jako další příjmy plynoucí do pokladny města jsou příjmy z provozování výherních hracích přístrojů a z provozování loterií, poplatky ze psů, ze vstupného, z ubytovací kapacity, za správní poplatky, od žadatelů o řidičské oprávnění a za znečišťování ovzduší. Rozdíl ve výši vybíraných poplatků v jednotlivých městech je způsoben počtem obyvatel, jelikož jednotlivé částky za různé poplatky jsou v obou městech přibližně stejné.

V Rychnově nad Kněžnou je vybíraná částka za odpad 500,- Kč na obyvatele za rok, celkové náklady činily např. v roce 2014 638,- Kč. Rozdíl 138,- Kč pak doplatilo město. V Kostelci nad Orlicí se vybírá také 500,- Kč na obyvatele a skutečné náklady za odpad např. v roce 2014 byly ve výši 551,90 Kč na poplatníka. Město pak doplácelo 51,90 Kč. Kostelec nad Orlicí používá ke snížení doplatku celou částku dotace, kterou město dostává v souvislosti s azylovým zařízením na území města od Ministerstva vnitra ČR

Na rozdílnost v daňových příjmech má také vliv rozpočtové určení daní, kde je pro Rychnov nad Kněžnou a Kostelec rozhodující kritérium výměry katastrálního území obce, prostého počtu obyvatel v obci a počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí, viz příloha č. 1.

4.6.2 Nedaňové příjmy

Tvoří nezanedbatelnou část příjmů města. Průměrně za sledované období se jedná o 21,6% z celkových příjmů v případě města Rychnova nad Kněžnou a v rozpočtu Kostelce nad Orlicí tvoří nedaňové příjmy 11,2% z celkových příjmů. Toto jsou příjmy, které neplynou z nějaké povinnosti uložené zákonem, ale z určité aktivity města či jiných subjektů ve prospěch města. Nedaňové příjmy mají ze všech příjmových položek nejmenší výkyvy a můžeme říci, že jsou poměrně stabilní součástí rozpočtu. Pouze v Kostelci nad Orlicí od roku 2014 přešlo víceúčelové sportoviště pod správu města a příjmy z provozu tohoto sportoviště zvýšily nedaňové příjmy přibližně o 6 mil. Kč. Do nedaňových příjmů se řadí například příjmy z pronájmů a poskytování služeb, zneškodňování komunálního odpadu, ze sankčních plateb přijatých od jiných subjektů, z úroků, podílů na zisku

a dividend a dalších. Nižší procentuální podíl nedaňových příjmů v Kostelci nad Orlicí je dán vyšším podílem přijatých transferů a kapitálových příjmů za celé sledované období, ale také již výše zmíněnými rozdílnými způsoby v pronájmu vodovodních sítí a hospodaření s městskými byty.

4.6.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou získané finanční prostředky z prodeje dlouhodobého majetku ve vlastnictví měst. V roce 2011 byly v Rychnově nad Kněžnou prodány tři automobily a v letech 2012 a 2013 město prodalo byty v obecním vlastnictví, garáže a pro město nevyužitelné pozemky. V Kostelci nad Orlicí bylo prodáno 93% obecních bytů v roce 2010, prodej bytů pokračoval ještě 2011 a v roce 2012 město prodalo část bývalých kasáren. Toto vysvětluje značný rozdíl kapitálových příjmů během sledovaného období.

Dle informací zástupců obou měst nejsou v následujících letech plánovány žádné větší prodeje obecního majetku. Prodejem vlastního majetku města získávají oběžná aktiva nebo finanční prostředky, ale ztrácejí aktiva stálá. Cílem obcí není rozprodat veškerý majetek, proto města prodávají jen ten majetek, který není pro ně nadále využitelný.

4.6.4 Transfery

Spolu s daňovými příjmy představují transfery nejvýznamnější zdroj financování města. Města Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí získávají dotace z nejrůznějších zdrojů jako je státní rozpočet, státní fondy, kraj a z rozpočtu Evropské unie. Dotace rozlišujeme na investiční a neinvestiční.

Rozdělení obdržených transferů můžeme porovnat v tabulce 5 a 6. V těchto tabulkách je vynechán sloupec s rozpočtem z roku 2015, protože většina transferů je rozpočtována až po přijetí transferu v rámci rozpočtových změn. Výjimkou je pouze neinvestiční transfer ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu. Tento transfer lze rozpočtovat už ve schváleném rozpočtu.

Tabulka 7 - Přijaté transfery města Rychnov n. Kn. v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery	122 892,05	118 111,85	33 147,35	30 963,03	28 560,73
Investiční přijaté transfery	94 577,32	9 725,53	3 950,66	2 070,38	3 874,00
TRANSFERY CELKEM	217 469,37	127 837,38	37 098,01	33 033,41	32 434,73

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn.

Tabulka 8 - Přijaté transfery města Kostelec nad OrL. v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)**Tabulka 8 - Přijaté transfery města Kostelec n. OrL. v letech 2010 – 2014 (v tis. Kč)**

	2010	2011	2012	2013	2014
Neinvestiční přijaté transfery	104 136,12	97 961,61	25 453,23	23 990,32	29 187,87
Investiční přijaté transfery	8 488,54	8 114,65	5 292,43	4 008,47	9 192,87
TRANSFERY CELKEM	112 624,66	106 076,26	30 745,65	27 998,79	38 380,73

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Kostelec nad OrL.

Neinvestiční transfery

Největší část neinvestičních transferů do roku 2011 tvořily sociální dávky. Jednalo se hlavně o příspěvek na péči a hmotnou nouzi. Tyto typy transferů nazýváme jako průtokové. Město je dostávalo prostřednictvím Královéhradeckého kraje ze státního rozpočtu a po přiznání sociální dávky byly jednotlivé částky rozesílány v podobě dávek na účty jejich příjemců. Od roku 2012, jak již bylo zmíněno, přešlo vyplácení těchto dávek na Úřad práce. Proto je výše transferů v roce 2010 a 2011 o tolik vyšší, nežli v dalších letech.

Jako průtokové dotace, které město přerozděluje, jsou například i dotace na odborné lesní hospodáře a dotace z kraje pro příspěvkové organizace.

Nejvýznamnějším neinvestičním transferem je transfer ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu v Rychnově nad Kněžnou průměrně 23 mil. 516 tis. Kč a v Kostelci nad Orlicí průměrně 17 mil. 113 tis. Kč ve sledovaném období. Zahrnuje příspěvek na výkon státní správy a do konce roku 2012 také dotaci na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím a příspěvek na školství. Tento transfer je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy,

kteřou město Rychnov nad Kněžnou nebo Kostelec nad Orlicí jako města s rozšířenou působností mimo jiné vykonávají. V případě této dotace není sledován způsob jejího čerpání.

Ministerstvo vnitra České republiky rozhodlo o poskytování neinvestiční dotace Městu Kostelci nad Orlicí na částečnou úhradu nákladů města vynaložených v souvislosti s azylovým zařízením na území města Kostelce nad Orlicí, která činí v průměru ve sledovaném období 363 464,-Kč.

Investiční transfery

V roce 2010 město Rychnov nad Kněžnou získalo dotace z EU a státního rozpočtu na realizaci větších investičních záměrů. Jednalo se o výstavbu krytého bazénu a zateplení fasád školských budov a zařízení. Mezi investiční transfery můžeme řadit i menší, ale významné dotace, např. z prostředků EU na výstavbu poldru, dotaci na projekt - Technologické centrum ORP Rychnov nad Kněžnou nebo z rozpočtu Královéhradeckého kraje dotace na výstavbu vodovodu a kanalizace v obci Dlouhá Ves a na stavbu cyklostezky v lesoparku Včelný, dále pak na vybudování cyklostezky Budín z prostředků Státního fondu dopravní infrastruktury.

Město Kostelec získalo dotace z EU a státního rozpočtu, např. Státního fondu životního prostředí, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Královéhradeckého kraje na zateplení ZŠ Gutha- Jarkovského, zateplení MŠ Krupkova, na dobudování a rekonstrukci kanalizační sítě, zakoupení hydraulického vyprošťovacího zařízení po SDH Kostelec nad Orlicí, dotaci na projekt - Technologické centrum ORP Kostelec nad Orlicí, na zateplení a výměnu topného média ZŠ Skála, dotaci na protipovodňová opatření a jiné menší dotace.

4.7 Výdaje města Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí

Podle vyhlášky č.96/2012 Sb., o rozpočtové skladbě, třídíme rozpočtové výdaje z několika hledisek – druhového, odvětvového, konsolidačního a zdrojového. Pro potřeby této práce se zaměříme na dělení z hlediska druhového.

Výdaje města z hlediska druhového je možné rozdělit na dvě třídy – kapitálové výdaje a běžné výdaje. Rozdělení jednotlivých tříd výdajů města Rychnova nad Kněžnou

ve sledovaných letech je zaznamenáno v tabulkách č. 9 a 10 a rozložení je graficky znázorněno na obrázku č. 7.

Tabulka 9 - Výdaje města Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

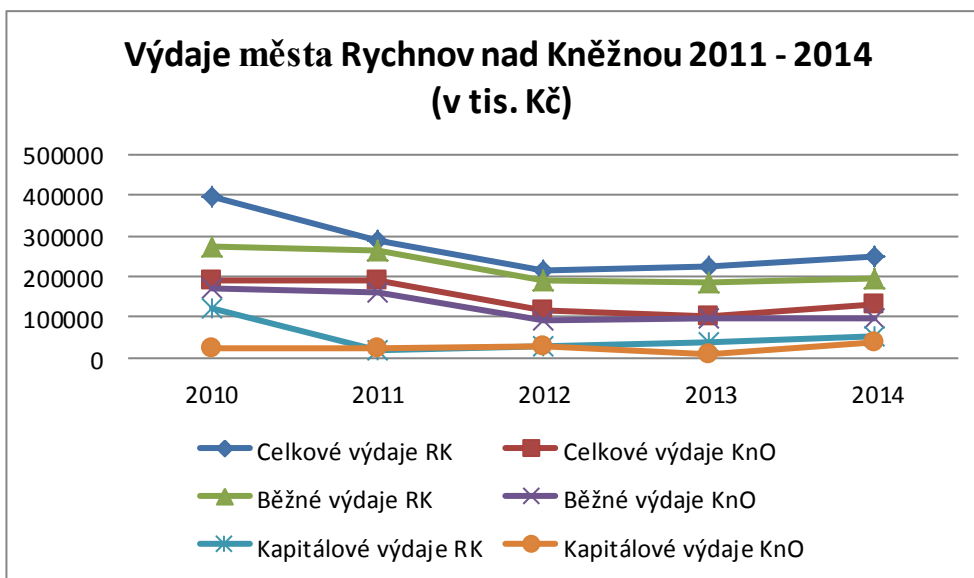
Rychnov nad Kněžnou	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr	Na 1 obyvat.	Schválený rozpočet 2015
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	121 449,00	19 997,95	26 365,00	36 014,72	54 552,22	34 232,40	3,03	38 311,23
BĚŽNÉ VÝDAJE	272 822,09	266 184,42	190 110,3	187 605,37	195 676,98	209 894,30	18,60	183 014,56
VÝDAJE CELKEM	394 271,09	286 182,37	216 475,30	223 620,09	250 229,20	244 126,70	21,63	221 325,79

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov nad Kněž.

Tabulka 10 - Výdaje města Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Kostelec nad Orlicí	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr	Na 1 obyvat.	Schválený rozpočet 2015
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	21 092,21	25 761,78	26 030,01	8 876,09	36 371,56	24 259,86	3,91	28 456,11
BĚŽNÉ VÝDAJE	170 923,11	162 121,72	91 124,92	94 588,86	97 038,27	111 218,44	17,92	97 079,28
VÝDAJE CELKEM	192 015,32	187 883,50	117 154,93	103 464,95	133 409,83	135 478,30	21,83	125 535,39

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Kostelec nad Orl.

Obrázek 7 - Rozložení výdajů Rychnova n. Kn. a Kostelce n. Orl. v letech 2011 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n. Kn. a MÚ Kostelec nad Orl.

Ve sledovaném období kolísají výdaje města Rychnov nad Kněžnou v rozmezí od 216 475,30 tis. Kč v rozpočtu na rok 2012 do 394 271,09 tis. Kč na rok 2010 a výdaje města Kostelec nad Orlicí v rozmezí od 103 464,95 tis. Kč v rozpočtu na rok 2013 do 192 015,32 tis. Kč na rok 2011. Z tabulek i z grafu je zřetelné, jak se skokově snížily výdaje po změně způsobu vyplácení sociálních dávek v roce 2012. Výdaje obou měst jsou tedy celkem vyrovnané s mírně stoupající tendencí. Celkové výdaje průměrně na jednoho obyvatele v Kostelci nad Orlicí jsou vyšší o 200,-Kč než v Rychnově nad Kněžnou. Rozdíl souvisel s odlišnou schopností a možnostmi získávat dotace na investiční akce.

4.7.1 Běžné výdaje

Ve sledovaném období kolísají výdaje města Rychnov nad Kněžnou v rozmezí od 216 475,30 tis. Kč v rozpočtu na rok 2012 do 394 271,09 tis. Kč na rok 2010 a výdaje města Kostelec nad Orlicí v rozmezí od 103 464,95 tis. Kč v rozpočtu na rok 2013 do 192 015,32 tis. Kč na rok 2011. Z tabulek i z grafu je zřetelné, jak se skokově snížily výdaje po změně způsobu vyplácení sociálních dávek v roce 2012. Výdaje obou měst jsou tedy celkem vyrovnané s mírně stoupající tendencí.

4.7.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých investičních potřeb města, přesahující období jednoho rozpočtového roku. Zdrojem financování kapitálových výdajů mohou být vlastní zdroje, úvěry a půjčky, investiční transfery.

Největší investiční akce proběhly v roce 2010, kdy byl v Rychnově nad Kněžnou postaven plavecký bazén a došlo k zateplení fasád školských budov a zařízení. Mezi další větší investiční akce sledovaného období v Rychnově nad Kněžnou patří rekonstrukce komunikace v Dlouhé Vsi a Rovni, která byla hrazena z rozpočtu Královéhradeckého kraje. Město samotné financovalo rekonstrukci vodovodní a kanalizační sítě v trase rekonstruované komunikace. Další investicí byla stavba hlavního přivaděče pitné vody, Cyklostezka v příměstském lese Včelný, projekt „Technologické centrum ORP Rychnov nad Kněžnou“ a další. V roce 2013 proběhla první etapa rekonstrukce historické budovy, ve které sídlí speciální škola, dále pokračovala rekonstrukce vodovodního přivaděče a byla zahájena výstavba hlavního kanalizačního sběrače a výstavba hlavního kanalizačního sběrače z městské části Sibiř s napojením na čistírnu odpadních vod.

V Kostelci nad Orlicí mezi největší investiční výdaje ve sledovaných letech patřily výstavba bezbariérového chodníku v ulici Komenského, zateplení základních a mateřských škol, výměny topných médií, dobudování kanalizační sítě, výstavba víceúčelové herny, projekt „Technologické centrum ORP Kostelec nad Orlicí, rekonstrukce šatny a obnovy únikové cesty ZŠ Palackého, opravy ulic Zahradní a Kodytkova, oprava opěrné zdi u Kostela sv. Jiří., stavební úpravy a gastrotechnologie ZŠ Skála. Vedení obou měst se daří postupně zlepšovat životní podmínky a služby pro občany. V tabulce č. 11 jsou tři největší kapitálové výdaje v každém roce u Rychnova na Kněžnou i Kostelce nad Orlicí.

Tabulka 11 - Největší investiční výdaje v letech 2011 – 2014 (v tis. Kč)

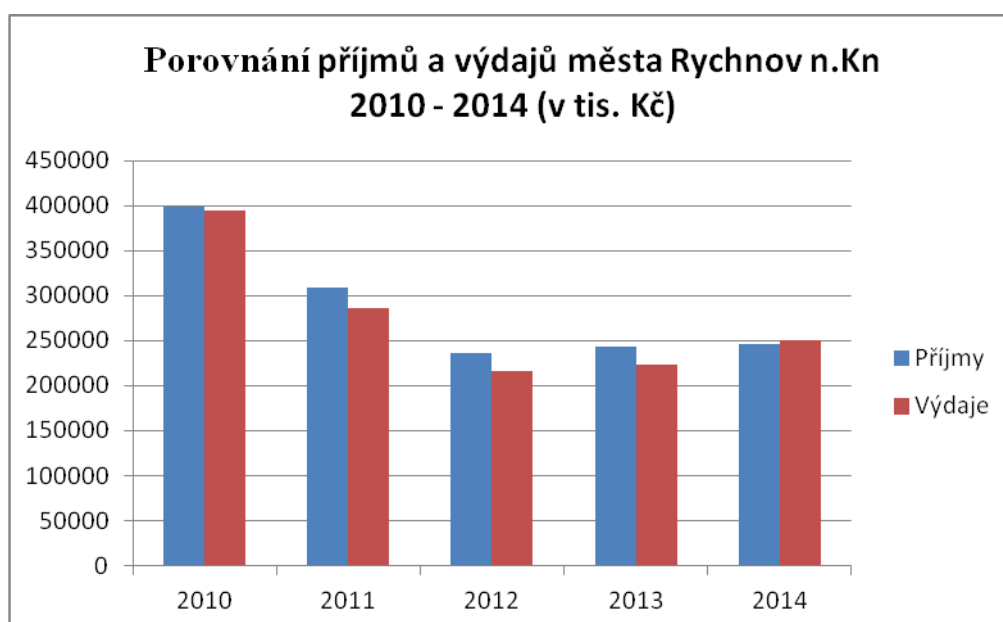
Rychnov nad Kněžnou			Kostelec nad Orlicí		
2010	Výstavba sportovního a relaxačního centra -bazénu	109 034,18	2010	Bezbariérový chodník v ulici Komenského	7 425,20
	Dokumentace a projekt intenzifikace ČOV a odkanalizování části města	2 434,70		Dobudování kanalizační sítě Sever	5 457,70
	Realizace úspor energií a obnovitelných zdrojů na objektech města	1 638,36		Úprava územního plánu města	912,00
2011	Rekonstrukce vodovodu a kanalizace Dlouhá Ves-Roveň	6 225,26	2011	Víceúčelová herna na Stadionu mládeže	8 492,00
	Dokončení stavby poldru Pod Borkem	4 085,62		Zateplení ZŠ Kostelec nad Orlicí	4 837,90
	Stavba přivaděče pitné vody	3 100,10		Sanace obvodového pláště ZŠ Gutha-Jarkovského	2 841,00
2012	Rekonstrukce vodovodu a kanalizace Dlouhá Ves-Roveň	8 997,02	2012	Zateplení a výměna topného média MŠ Krupkova + nová třída	6 832,30
	Technologické centrum ORP Rychnov n. Kn.	3 476,86		Zateplení a výměna topného média MŠ Mánesova	4 827,00
	Stavba skateparku	2 704,14		Technologické centrum ORP Kostelec nad Orlicí	3 230,40
2013	Rekonstrukce vodovodu a kanalizace Dlouhá Ves-Roveň	24 392,28	2013	Zateplení a výměna topného média Družina	2 080,00
	Vybudování a rekonstrukce cest u jízdárny a oprava lávky ve Zbuzanech	5 737,72		Sociální zařízení - stadion	874,00
	Rekonstrukce Hotelu Havel, s.r.o.	3 336,34		Dokončení komunikace Jelínkova	769,44
2014	Vybudování kanalizace Sibiř	8 502,39	2014	Zateplení a výměna topného média ZŠ Skála	6 022,97
	Komunikace, chodníky a parkoviště	4 051,93		Protipovodňová opatření	4 861,79
	Cyklostezka Budín	3 600,00		ZŠ Palackého – šatny a únikové cesty	3 549,84

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn. a MÚ Kostelec nad Orl.

4.8 Financování

Financování je vyjádřením toho, jakým způsobem jsou financovány příjmové a výdajové operace. Zaznamenává např. přijaté návratné finanční prostředky a výdaje na splátky jistin dříve získaných půjček. Součástí financujících operací jsou i operace mimorozpočtové, opravné položky k peněžním operacím a dlouhodobé přijaté a poskytnuté půjčky.

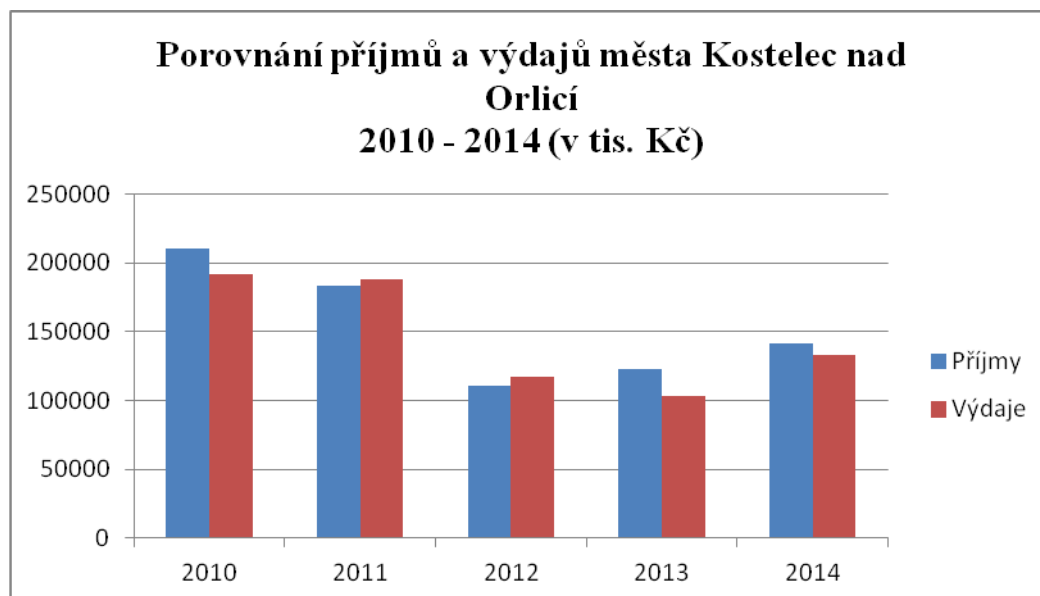
Financování přímo navazuje na zajištění salda územního rozpočtu. Saldo rozpočtu vypočítáme rozdílem příjmů a výdajů, který musí být financováním vyrovnán. Na obrázku č. 8 a č. 9 je grafické porovnání příjmů a výdajů ve sledovaných letech v Rychnově nad Kněžnou a Kostelci nad Orlicí.

Obrázek 8 - Porovnání příjmů a výdajů Rychnov nad Kněžnou v letech 2010 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Rychnov n.Kn.

V období 2010 až 2013 převažovaly v Rychnově nad Kněžnou příjmy nad výdaji. Vzniklý přebytek rozpočtu byl vyrovnán financováním se záporným znaménkem, ten zůstává pro použití do dalších let, např. pro uhrazení výdajů v roce 2014, které převyšují příjmy.

Obrázek 9 - Porovnání příjmů a výdajů Kostelec nad Orlicí v letech 2010 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Kostelec nad Orl.

V období 2011 a 2012 převažovaly v Kostelci nad Orlicí výdaje nad příjmy. Tyto výdaje byly hrazeny z úvěru přebytku minulých let. V roce 2010, 2013 a 2014 byly vyšší příjmy nad výdaji a vzniklý přebytek rozpočtu je vyrovnám záporným znaménkem, ten opět zůstane pro použití do dalších let.

Mezi hodnotící koeficienty hospodaření obce patří například autarkie, zadluženost, ukazatel dluhové služby, likvidita, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům.

Autarkie

Autarkie nám udává na kolik je nezisková organizace finančně soběstačná⁴². Vypočítá se jako podíl příjmů a výdajů v procentech.

Tabulka 12 - Autarkie Rychnova nad Kněžnou v letech 2010 - 2014

Rychnov nad Kněžnou	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy celkem	398 458,01	308 218,28	235 600,89	243 406,00	245 985,31
Výdaje celkem	394 271,09	286 182,37	216 475,30	223 620,09	250 229,20
AUTARKIE	101,1%	107,7%	108,8%	108,8%	98,3%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n. Kn.

⁴² KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Str.102

Tabulka 13 - Autarkie Kostelce nad Orlicí v letech 2010 - 2014

Kostelec nad Orlicí	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy celkem	210 283,11	183 783,54	110 530,16	122 658,82	141 813,60
Výdaje celkem	192 015,32	187 883,50	117 154,93	103 464,95	133 409,83
AUTARKIE	109,5%	97,8%	94,3%	118,6%	106,3%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Kostelec nad Orlicí.

Hodnoty ve sledovaném období se pohybují kolem 100%, u Rychnova nad Kněžnou jsou od roku 2011 do 2013 mírně vyšší a u Kostelce nad Orlicí jsou mírně vyšší v letech 2010, 2013 a 2014. Autarkie je téměř ideální. Pokud by výrazně přesahovala 100%, bylo by dobré zjistit příčiny, proč nebyly získané finanční prostředky využity a posoudit, zda by se daly lépe využít ve prospěch obce, případně snížit poplatkové zatížení občanů. Jak již bylo zmíněno výše, přebytky rozpočtu obce jsou většinou určeny pro použití v dalším období.

Zadluženost

Zadluženost obcí je možno sledovat pomocí ukazatele dluhové služby, který Ministerstvo financí ČR do roku 2008 považovalo za hlavní způsob monitoringu hospodaření obcí. Tento ukazatel je dán podílem výdajů obce na dluhovou službu, které jsou tvořeny především splátkami jistin, půjček a úroky a celkových příjmů. Její akceptovatelná hranice byla Ministerstvem financí stanovena na výši 30%.⁴³ Přesto, že již v současné době není tak významný, stále se s tímto ukazatelem v monitoringu kalkuluje. V tabulkách č. 14 a 15 je vypočítaný ukazatel dluhové služby obou měst.

Tabulka 14 - Ukazatel dluhové služby Rychnov nad Kněžnou (v tis. Kč, %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy celkem	398 458	308 218	235 601	243 406	245 986
Splátky jistin	28 369	8 769	12 727	10 748	10 748
Úroky	2 063	1 571	1 332	512	349
Dluhová služba	30 432	10 340	14 058	11 259	11 097
Ukazatel dluhové služby	7,64%	3,35%	5,97%	4,63%	4,51%

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Rychnov n. Kn.

⁴³ Zprávy Ministerstva financí ČR - číslo 3 ročník 2004 [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.htm

Tabulka 15 - Ukazatel dluhové služby Kostelec nad Orlicí (v tis. Kč, %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Příjmy celkem	210 283	183 784	110 530	122 659	141 814
Splátky jistin	4 955	6 318	2 305	1 555	6 100
Úroky	373	399	264	161	68
Dluhová služba	5 328	6 717	2 569	1 717	6 168
Ukazatel dluhové služby	2,53%	3,66%	2,32%	1,4%	4,35%

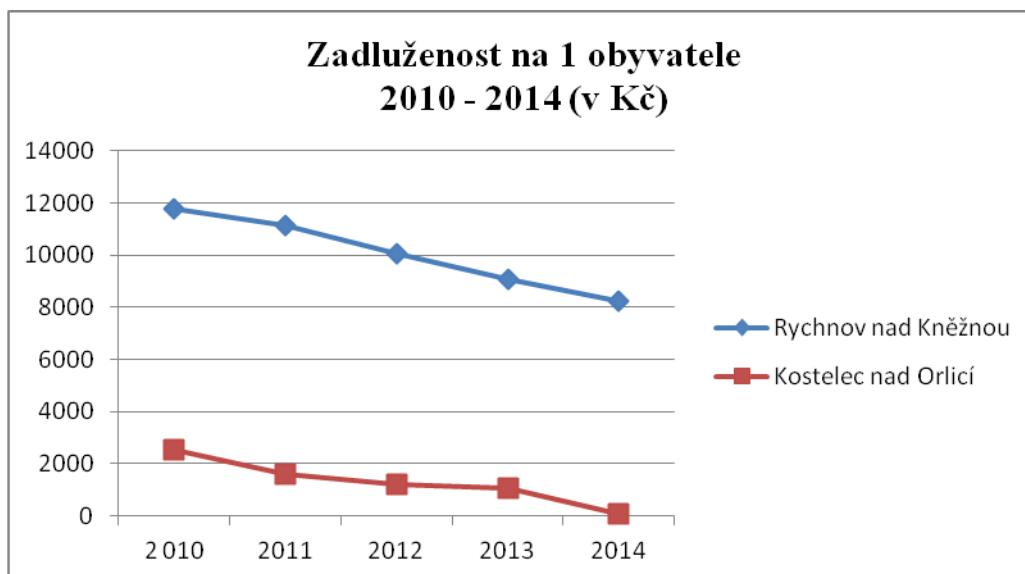
Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Kostelec nad Orl.

U porovnávaných obcí v letech 2010 - 2014 ukazatel dluhové služby nepřesáhl akceptovatelnou hranici. V Kostelci nad Orlicí dokonce nepřesáhl hranici 5%. V Rychnově nad Kněžnou je zadluženost vyšší než v Kostelci nad Orlicí. Je to důsledek vyšších investičních výdajů Rychnova nad Kněžnou ve sledovaném období (např. stavba bazénu a zateplení školských budov), na které obec sice získala dotace z evropských fondů, ale musela také vložit vlastní podíl.

Tabulka 16 - Celková zadluženost Rychnova nad Kněž. a Kostelce nad Orl. (v tis. Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014
Zadluženost celkem Rychnov nad Kněžnou	135 234 000	126 465 731	113 739 117	102 991 533	92 243 949
Zadluženost na 1 obyv. Rychnov nad Kněžnou	11 794,40	11 159,10	10 043,20	9 094,20	8 225,10
Zadluženost celkem Kostelec nad Orlicí	15 824 000	9 731 039	7 426 041	6 483 253	383 115
Zadluženost na 1 obyv. Kostelec nad Orlicí	2 537,10	1 575,90	1 188,60	1 037,70	62,20

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov nad Kn. a Kostelec nad Orl.

Obrázek 10 - Zadluženost na 1 obyv. v Rychnově n. Kn. A Kostelci n. Orli. 2010 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů finančního odboru MÚ Rychnov n.Kn. a MÚ Kostelec nad Orli.

Celková zadluženost se ve sledovaném období daří oběma městům snižovat, přestože jsou zmíněné úvěry velkým zatížením pro městský rozpočet. V Rychnově nad Kněžnou se podařilo snížit tuto zadluženost z roku 2010 ve výši přibližně 135 mil. Kč do roku 2014 o přibližně 43mil. Kč. Kostelci nad Orlicí se podařilo během sledovaného období splatit téměř celou částku dluhu, více než 15 mil. Kč. V celkové zadluženosti na jednoho obyvatele je patrný velký rozdíl mezi Rychnovem nad Kněžnou, kde je stav dluhu k roku 2014 ve výši 8 225,10 Kč a Kostelcem nad Orlicí s dluhem k roku 2014 ve výši 62,20 Kč, kde se zadluženost blíží k nulové hranici. Tento rozdíl je způsoben výší úvěrů.

Město Rychnov nad Kněžnou je povinno splácet celkem čtyři velké bankovní úvěry. Nejstarší úvěr od České spořitelny byl využit na rekonstrukci Pelclova divadla v roce 2005, ve stejném roce město získalo bezúročný úvěr od ČMZRB na rekonstrukci úpravny vody. Dalším úvěrem z roku 2008 od České spořitelny byly financovány výstavba krytého bazénu a zateplení škol. Posledním a největším úvěrem od České spořitelny byl úvěr z roku 2008 určený na financování jednorázového splacení závazku vůči společnosti Kummunalkredit Austria AG. Zůstatek úvěrů k 31. 12. 2014 je 92 243 948,- Kč. Úvěry budou postupně spláceny do roku 2027.

Město Kostelec nad Orlicí má povinnost splácet tři velké úvěry. Úvěr od ČSOB na investiční akce od roku 2010, který byl doplacen roku 2014. V roce 2011 k zakoupení tří osobních vozidel využilo leasing, který byl splacen v roce 2013 a dalším je leasing pro další dva osobní automobily z roku 2013. Zůstatek úvěrů k 31. 12. 2014 je 383 115,- Kč, ten bude splácen do roku 2016.

Usnesením vlády č. 1395 o monitoringu hospodaření obcí, byl v listopadu 2008 zaveden nový způsob sledování zadluženosti a hospodářské situace obcí. Sleduje soustavy osmnácti ukazatelů u jednotlivých obcí a jimi řízených příspěvkových organizací a za hlavní ukazatele jsou považovány ukazatel celkové likvidity a ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům.⁴⁴ Ministerstvo financí pak výše uvedené ukazatele shromažďuje a vyhodnocuje.

Pro výpočet monitoringu hospodaření obcí jsou zdrojem dat výkazy FIN 2-12 M a Rozvaha sestavená k 31. 12. příslušného roku. Podrobná data pro výpočty jsou k dispozici na stránkách Ministerstva financí ČR⁴⁵ a v městském účetním programu. Údaje nejdůležitějších monitorujících ukazatelů za sledované období 2010 - 2014 pro Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí jsou zaznamenány v tabulkách č. 12 až 18.

Celková likvidita

Tento ukazatel, který je dán podílem oběžných aktiv a krátkodobých závazků, udává schopnost dostát obci svým finančním závazkům – platební schopnost. Tabulka č. 17 a 18.

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Dalším ukazatelem hospodaření obcí určeným Ministerstvem financí ČR je podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům, který udává schopnost obce zajištění veškerých cizích zdrojů majetkem města – stálými i oběžnými aktivy. Tabulka č. 17 a 18.

---

⁴⁴ Monitoring hospodaření obcí za rok 2011 už je k dispozici. *Moderní obec* [online]. 2012 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/monitoring-hospodareni-obci-za-rok-2011-uz-je-k-dispozici/>

⁴⁵ Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, ©2005-2013 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>

Tabulka 17 - Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita Rychnov nad Kněžnou 2010 – 2014 (v tis. Kč, %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva celkem	2 078 718	1 636 674	2 255 032	2 269 892	2 296 838
Cizí zdroje	196 825	200 075	216 477	175 234	151 696
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	9,47%	12,22%	9,60%	7,72%	6,60%
Oběžná aktiva	66 401	85 703	121 963	103 151	85 379
Krátkodobé závazky	53 129	54 246	69 215	57 591	48 452
Celková likvidita	1,25	1,58	1,76	1,79	1,76

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Rychnov n.Kn.

Tabulka 18 - Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita Kostelec nad Orlicí 2010 – 2014 (v tis. Kč, %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva celkem	903 370	634 552	962 379	971 607	1 018 804
Cizí zdroje	51 736	35 006	44 355	37 922	43 707
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	5,73%	5,52%	4,61%	3,90%	4,29%
Oběžná aktiva	67 768	48 557	55 917	69 239	78 418
Krátkodobé závazky	27 979	15 726	29 073	22 879	33 273
Celková likvidita	2,42	3,09	1,92	3,03	2,36

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních materiálů fin. odboru MÚ Kostelec nad Orl.

Za obec s vyšší mírou rizika hospodaření je považována ta obec, jejíž ukazatel celkové likvidity je v intervalu $<0; 1>$ a zároveň podíl jejích cizích zdrojů k celkovým aktivům je vyšší než 25%⁴⁶. V Tabulkách 17 a 18 vidíme, že se naše hodnoty ke kritické hodnotě nepřibližují. Nejvíce se přibližovala celková likvidita ke kritické hodnotě v Rychnově nad Kněžnou v roce 2010, kdy výše oběžných aktiv a schopnost přeměny aktiv na hotovost pro mimořádné situace byla velmi nízká. Toto bylo způsobeno splácením dlouhodobých úvěrů.

⁴⁶ Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, ©2005-2013 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/monitoring-hospodareni-obci>

5 Závěr

Práce byla zaměřena na porovnání tvorby rozpočtu a na porovnání hospodaření dvou obcí s rozšířenou působností, Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí v období 2010 – 2014. Město Kostelec nad Orlicí je, co se týká rozlohy i počtu obyvatel asi poloviční oproti Rychnovu nad Kněžnou.

Tvorba rozpočtu obou obcí se liší ve způsobu schvalování. V Rychnově nad Kněžnou byl rozpočet schvalován vždy do konce kalendářního roku a podle nového rozpočtu se hospodařilo již od 1. ledna aktuálního roku. V Kostelci nad Orlicí se ve sledovaném období vždy hospodařilo část roku dle pravidel rozpočtového provizoria.

Příjmy v Rychnově nad Kněžnou byly v průměru ve sledovaném období 286 333 700,- Kč, v přepočtu na jednoho obyvatele 25 260,- Kč a příjmy v Kostelci nad Orlicí byly v průměru 153 813 720,- Kč, v přepočtu na jednoho obyvatele 24 760,- Kč. Rozdíl v celkových příjmech na jednoho obyvatele činil částku 500,- Kč. Jednou z možností tohoto rozdílu je skutečnost, že se nedaňové příjmy porovnávaných obcí liší v průměru o 10,4%. Je to dáno i tím, že v Rychnově nad Kněžnou plynou finanční prostředky z pronájmu vodovodního a kanalizačního řádu do rozpočtu, v Kostelci nad Orlicí jsou tyto prostředky směřovány na speciální účet, ze kterého jsou pak financovány významnější akce v tomto odvětví. Peníze z pronájmu tedy nejdou do rozpočtu. Daňové příjmy tvoří nejvýznamnější část celkových příjmů (v Rychnově n. Kn. v průměru 49,9%, v Kostelci n. Orl. v průměru 47,2%) a jejich výši mimo jiné ovlivňují jednotlivými městy stanovené druhy a výše místních poplatků a nastavení koeficientu daně z nemovitostí. Místní poplatky se v obou městech zásadně neliší. Zatímco v Kostelci nad Orlicí byla daň z nemovitosti ve sledovaných letech stabilní, v Rychnově nad Kněžnou došlo v roce 2011 ke snížení koeficientu na polovinu (předvolební tah), který v roce 2012 nové vedení města opět zvýšilo na koeficient 2. Rozdíl v daňových příjmech (2,7%) je dán také kritérii rozpočtového určení daní, výměry katastrálního území obce, prostého počtu obyvatel v obci a počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. V případě kapitálových příjmů je rozdíl (3%) způsoben zejména tím, že se město Kostelec nad Orlicí rozhodlo v roce 2010 pro prodej 93% obecních bytů za 26 mil. 312 tis. Kč, který pokračoval v dalším roce 2011 za 3 mil. 205 tis. Kč. V roce 2012 byla prodána část objektů bývalých kasáren za 4 mil. 171 tis. Kč. V Rychnově nad Kněžnou byly kapitálové příjmy vyšší pouze v roce 2012 ve výši 5 mil. 706 tis. Kč za prodej pozemků a garáží. Přijaté

transfery tvořené dotacemi ze státního a evropského rozpočtu v letech 2010 a 2011 v obou obcích převyšovaly daňové příjmy. Bylo to dáno tím, že do roku 2011 vyplácely sociální dávky městské úřady. Částka na výplatu sociálních dávek tvořila až 30% neinvestičních transferů. V Kostelci nad Orlicí se dlouhodobě daří získávat větší objem finančních prostředků z dotačních programů, nežli v Rychnově nad Kněžnou a tyto prostředky investuje do výstavby, rekonstrukcí a oprav obecního majetku. Rychnov nad Kněžnou se po roce 2009 výrazným způsobem zadlužil na zásadních investičních akcích (např. stavba krytého bazénu, zateplení fasád školských budov). Tím, že je město povinno každoročně splácet nemalé finanční částky (ročně téměř 11 mil. Kč) a nechce se již více výrazně zadlužovat, ho omezuje ve snaze získávat další dotace. Tím že, Kostelec nad Orlicí získává více finančních prostředků z dotačních programů, má o 10,1% vyšší přijaté transfery nežli Rychnov nad Kněžnou. Zvláštní pravidelnou neinvestiční dotací Kostelci nad Orlicí je částka v průměrné výši ve sledovaném období 362 464,- Kč, kterou Ministerstvo vnitra České republiky poskytovalo městu za provozování svého azylového zařízení na území města. Na základě výpočtů metody bazického indexu bylo zjištěno, že u daňových příjmů se projevuje mírně stoupající tendence. V Rychnově nad Kněžnou je u daně z nemovitostí v roce 2011 výraznější pokles o 49%, což bylo způsobeno změnou koeficientu sazby daně z nemovitosti, který byl v roce 2012 vrácen na původní hodnotu. U Kostelce nad Orlicí je 74% nárůst u daně z nemovitosti způsoben také změnou koeficientu sazby daně a tím se zvýšil počet vlastníků nemovitosti – daňových poplatníků. Nejvyšší nárůst za sledované období zaznamenaly poplatky a daně z vybraných činností, a v Rychnově nad Kněžnou o 62% a v Kostelci nad Orlicí o 42%, což je způsobeno navyšováním správních úkonů a s nimi spojených správních poplatků.

Výdaje v Rychnově nad Kněžnou byly v průměru ve sledovaném období 244 126 700,- Kč, v přepočtu na jednoho obyvatele 21 630,- Kč a výdaje v Kostelci nad Orlicí byly v průměru 135 478 300,- Kč, v přepočtu na jednoho obyvatele 21 830,- Kč. Celkové výdaje obou měst mají mírně kolísavou tendenci. V běžných výdajích se v prvních dvou letech sledovaného období odráží vyplácení sociálních dávek prostřednictvím městských úřadů. Přechodem povinnosti vyplácet sociální dávky na Úřady práce se v roce 2012 běžné výdaje snížily o 30% a v dalších letech mírně stoupají. Kapitálové výdaje Rychnova nad Kněžnou se po roce 2010, kdy byly nejvyšší (stavba krytého bazénu), snížily přibližně o 100 mil. Kč a nadále mírně stoupaly. V Kostelci

nad Orlicí kapitálové výdaje ve sledovaném období nezaznamenaly výraznější výkyvy, kromě roku 2013 (nerealizované některé investiční záměry). Rozdíl v celkových výdajích na jednoho obyvatele v letech 2010 – 2014 činil částku 200,- Kč. Na tomto rozdílu mají hlavní podíl kapitálové výdaje, které byly v Kostelci nad Orlicí v přepočtu na jednoho obyvatele vyšší, protože město díky nižší zadluženosti mohlo získávat více dotací a investičně je využít.

Porovnáním příjmů a výdajů v Rychnově nad Kněžnou bylo zjištěno, že v letech 2010 – 2013 převažovaly příjmy nad výdaji. Vzniklý přebytek rozpočtu byl v těchto letech vyrovnán financováním se záporným znaménkem a ten zůstal pro použití do dalších let, jako například vyšších výdajů v roce 2014. V Kostelci nad Orlicí byly příjmy vyšší než výdaje v letech 2010, 2013 a 2014 také vyrovnány záporným znaménkem a zůstaly pro úhradu vyšších výdajů v roce 2011 a 2012.

Na základě analytických metod bylo porovnáno hospodaření obou obcí. Výpočtem byly zjištěny hodnoty autarkie, zadluženosti, celkové likvidity a podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Hodnoty autarkie se ve sledovaném období v Rychnově nad Kněžnou pohybovaly v rozmezí od 98,3% do 108,8% a v Kostelci nad Orlicí od 94,3% do 118,6%. Výsledky ukázaly, že obě obce hospodařily zodpovědně a téměř ideálně. Ukazatel dluhové služby v obou městech nepřesáhl hranici 30%, kterou Ministerstvo financí ČR stanovilo jako akceptovatelnou. V Rychnově nad Kněžnou se vypočítané hodnoty pohybovaly od 7,64% do 3,35% a v Kostelci nad Orlicí od 4,35% do 1,4%. Tato čísla dokazují, že obě města se snaží hospodařit tak, aby dostála svým závazkům a úvěry řádně a pravidelně splácela. Výše dluhu přepočtená na jednoho obyvatele byla v Rychnově nad Kněžnou k 31. 12. 2014 ve výši 8 225,10 Kč a v Kostelci nad Orlicí byla k 31. 12. 2014 ve výši 62,20 Kč. Rozdíl souvisí s výrazně vyššími úvěry v Rychnově nad Kněžnou (např. výstavba krytého bazénu, který je plně občany využíván). Oběma městům se úvěrové zatížení během sledovaného období dařilo postupně snižovat. Dle Ministerstva financí ČR se za obec s vyšší mírou rizika hospodaření považuje ta obec, jejíž ukazatel likvidity je v intervalu $<0; 1>$ a zároveň podíl jejích cizích zdrojů k celkovým aktivům je vyšší než 25%. Výpočty ukazují, že se sledovaná města ke kritickým hodnotám dlouhodobě nepřibližují. Po zhodnocení všech ukazatelů je možné konstatovat, že obě sledovaná města hospodaří uváženě, mají zájem o splácení závazků a zároveň se snaží v rámci možností zlepšovat životní podmínky ve městě.

6 Seznam použitých zdrojů

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008. ISBN 978-80-87123-06-5.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2000, 190 s. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-86199-23-1.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ Jaroslav a JETMAR Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-28-0.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2097-5.

Ostatní a internetové zdroje:

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Andrej Babiš: Změny v rozpočtovém určení daní přinesou obcím miliardu. *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/andrej-babis-zmeny-v-rozpocetovem-urceni-23537>

Historie města. *Město Rychnov nad Kněžnou* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.rychnov-city.cz/historie-v-datech/d-1562/p1=1790>

Monitoring hospodaření obcí za rok 2011 už je k dispozici. *Moderní obec* [online]. 2012 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/monitoring-hospodareni-obci-za-rok-2011-uz-je-k-dispozici/>

Monitoring hospodaření obcí. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, ©2005-2013 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/monitoring-hospodareni-obci>

Zpráva o plnění státního rozpočtu [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2014/vlada-zprava-plneni-sr-1-pol2014-19765> Str. 133-134

Předpis č. 565/1990 Sb. *Zákony pro lid* [online]. 2016 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Rozdíl mezi tzv. dvojkovými a trojkovými obcemi. *Moderní obec* [online]. 2008 [cit. 2016-01-26]. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/rozdil-mezi-tzv-dvojkovymi-a-trojkovymi-obcemi/>

Statistická data města Kostelec nad Orlicí. *Státní správa ČR* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576361>

Statistická data města Rychnov nad Kněžnou. *Státní správa ČR* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/576069>

Základní informace o městě. *Kostelec nad Orlicí* [online]. [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.kostelecno.cz/mesto/d-1010/p1=51>

Zákon České národní rady o dani z nemovitých věcí. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-338>

Zprávy Ministerstva financí ČR - číslo 3 ročník 2004 [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.htm

Závěrečný účet Města Rychnova nad Kněžnou 2010 – 2014 (interní podklady)

Závěrečný účet Města Kostelec nad Orlicí za rok 2010 – 2014 (interní podklady)

7 Přílohy

Příloha č. 1 - Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2013 - 2015

Příloha č. 2 - Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016

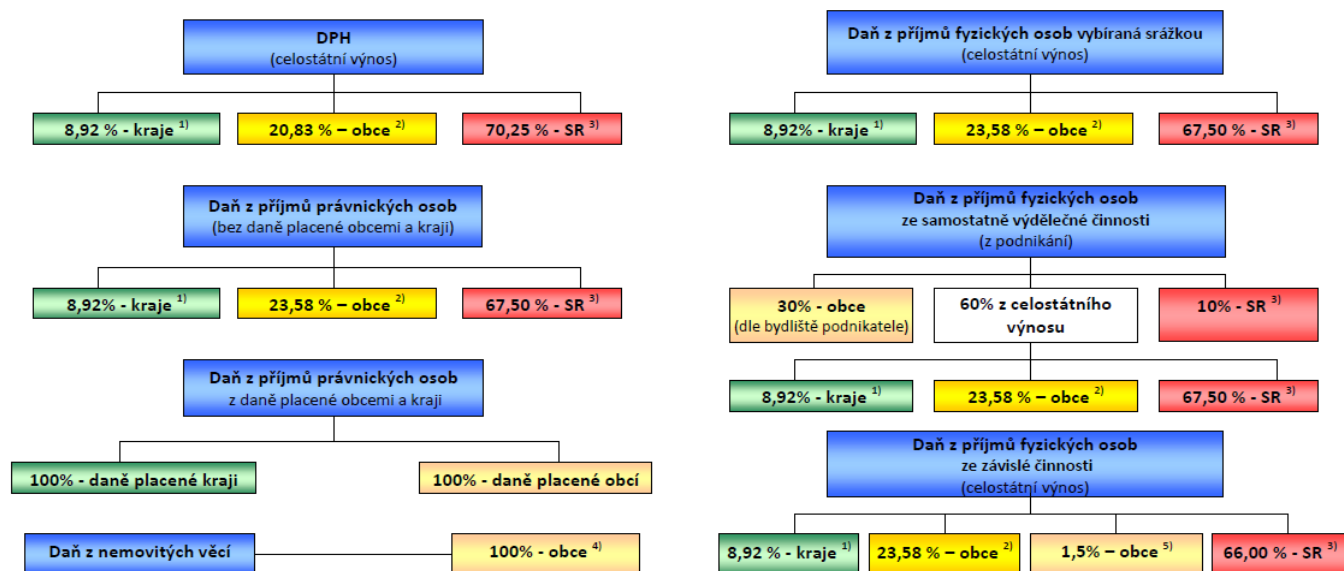
Příloha č. 1 – Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 - 2015

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky

Příloha č. 2 – Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2016 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce (3 %)
2. prostého počtu obyvatel v obci (10 %)
3. násobků postupných přechodů (80 %)
4. počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí (7 %)

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitých věcí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.
⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky

